

TOPLUMLA SOSYAL HİZMET

Makro uygulama, sosyal hizmet uygulamasının temel yöntemlerinden biridir. Bu ünite de toplumla sosyal hizmet uygulaması, toplum çalışması ve makro uygulama kavramları aynı anlamda kullanılmaktadır. Toplum, aynı zamanda sosyal hizmet müdahalesinin hedefidir. Toplum çalışması, öncelikle bir değerler dizisi; ikinci olarak teknikler, beceriler ve yaklaşımlar dizisi olarak en iyi biçimde tanımlanabilir. Toplumla sosyal hizmet, müracaatçının bireysel olarak güçlenmesi ve toplumsal değişimi sağlamak üzerinde odaklanır.

GENELCİ SOSYAL HİZMET

Sosyal hizmet, insan refahını artırmak için sosyal değişmeyi, insan ilişkilerinde problem çözmeyi ve insanları güçlendirmeyi, özgürleştirmeyi destekleyen bir meslektir. Sosyal hizmet, insan davranışı ve sosyal sistemlere ilişkin teorilerden yararlanarak bireyin çevresi ile etkileşimine müdahale eder. Misyonu, tüm insanların potansiyelini geliştirmek, yaşamlarını zenginleştirmek ve fonksiyonlarını yerine getirmelerini sağlamaktır. Genelci sosyal hizmet uygulamasının özü; sorunu, çevresi içinde birey çerçevesinde ele almak ve gerektiğinde birçok farklı düzeyde bu düzeylerin gerektirdiği rolleri gözeterek uygulama yapmaya istekli ve yetenekli olmaktır. Bunun yanı sıra tüm bu süreçleri gerçekleştirirken müracaatçı gruplarının güçlendirilmesi ve en nihayetinde sosyal adaletin gerçekleştirilmesi genelci sosyal hizmetin en temel unsurlarıdır. Genelci sosyal hizmet uygulaması ile ilgili, üzerinde anlaşmaya varılmış tek bir tanım yoktur. Ancak uygulamanın üç özelliği, bu konu üzerinde tüm çalışanlarca benimsenmiştir.

- Çoklu müdahale düzeyi (birey, aile, grup, toplum)
- İlgili teorilerden özenle seçilmiş bilgi temeli

- Sosyal adaleti sağlama yönünde çaba Genelci sosyal hizmet yaklaşımında tüm sosyal hizmet yöntemleri entegre bir biçimde kullanılır. Bireyden topluma geniş bir bakış açısı söz konusudur. Sosyal hizmet uzmanı sorunu tüm yönleriyle değerlendirir, duruma uygun uygulama tekniklerini birleştirir ve becerilerini çoklu sisteme müdahale edecek şekilde kullanır. Sosyal hizmet mesleği ihtiyaç içinde bulunan bireye, gruba ve topluma mikro, mezzo ve makro düzeyde müdahalede bulunur. Mikro düzeyde, sosyal kişisel çalışma yöntemi kullanılır. Sosyal kişisel çalışma, birey ve aileye sıkıntıya düştükleri ya da güçlüğüle karşılaştıklarında bunların üstesinden gelebilmeleri için yardım etmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu yöntemle ulaşılmak istenen amaç, sadece birey ya da ailenin çevreye uyumlarındaki sıkıntıları gidermek, mesleki yardımda bulunmak ve ihtiyaç duydukları yardımda bulunmak değil; toplumun gelişmesi ve refah düzeyinin yükseltilmesidir. Mikro düzey sistemle çalışma birey, aile ve küçük gruplar üzerinde odaklanır. Hedef, bireysel fonksiyonların artırılması, sosyal ilişki kurma becerilerinin artırılması ve sosyal/kuramsal kaynaklarla ilişkiye geçilmesinde yardımcı olmaktır. Mezzo düzeyde, sosyal grup çalışması ile grup yöneticisi tarafından yönlendirilen bir grupta ortak ilgi, ihtiyaç ya da sorunu olan bireylerin, grup ortamında diğer grup üyeleriyle aralarında gelişen iletişim ve etkileşim aracılığıyla belirlenen ortak grup ve birey amaçlarına ulaşılmalarının sağlanması hedeflenmiştir. Mezzo düzey sistemle çalışma, büyük gruplar ve örgütler üzerinde odaklanır. Bazı yazarlar aileyi de mezzo düzey içinde değerlendirmektedirler. Makro düzeyde; toplumla çalışma yöntemi kullanılır. Toplumla çalışma temelde toplumun bütünleşmesi ve toplum katılımı esasına dayalı olarak toplumun ihtiyaçlarının karşılanması ve barınma, sağlık, eğitim ve toplum kalkınması gibi alanlardaki eksikliklerin giderilmesinde, geliştirilen toplumla çalışma projeleri aracılığıyla işlevsel olan bir sosyal hizmet yöntemidir. Genelci Sosyal Hizmette Uygulama Düzeylerine İlişkin Bir Örnek Genelci sosyal hizmetin temel özelliği, uygulama düzeyleri arasında bütünleştirici bir bağ kurmasıdır. Hiçbir düzey, diğerinden bağımsız düşünülemez. Toplumla sosyal hizmet, müracaatçının bireysel olarak güçlenmesi ve toplumsal değişimi sağlamak üzerinde odaklanır.

MAKRO UYGULAMA

Toplumla sosyal hizmet uygulaması sosyal hizmetin tarihsel gelişimi boyunca, mesleğin güçlendirme geleneğini ve sosyal adalet değerini somutlaştıran ana yöntemlerden biridir. Toplumdaki karmaşıklık, hızlı teknolojik, sosyal ve ekonomik değişme, küreselleşme toplumla çalışmayı gerekli kılmaktadır. Toplumla sosyal hizmetin gerçekleştirmeye çalıştığı esas amaçlar; demokratik toplum düzenini oluşturmak, içerici, destekleyici, ırkçı ya da cinsiyetçi olmayan toplumlar ve kurumlar yaratmak olarak sıralanabilir. Makro düzey sistemle çalışma; çevre, topluluk ve toplumda değişme ve gelişme yaratmayı hedefler. Çevreyi organize etme, kalkınma planlaması yapma, bölgesel gelişmeye katkıda

bulunma, halk eğitimi gibi uygulamalar bu düzey içinde ele alınır. Toplumla sosyal hizmet uygulaması; toplum örgütlenmesinden insani hizmetlerin planlanması ve eşgüdümüne kadar kapsamlı uygulamaları içerir. Toplumla sosyal hizmet uygulaması demokratik süreçlere katılımı güçlendirmeyi, insani hizmetleri yeniden şekillendirmeyi, ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için gruplara ve topluluklara yardım etmeyi ve sosyal adaleti gerçekleştirmek amacıyla örgütlenme çalışmalarını yürütmeyi amaçlamaktadır. Toplumla sosyal hizmet uygulaması; toplum örgütlenmesi, toplum kalkınması, sosyal planlama, sosyal eylem ve sosyal yönetim ile bağlantılı becerileri içerir. Toplumla sosyal hizmet uygulaması bir dizi farklı yöntemi bünyesinde barındırır ve her bir yöntem sosyal çevre üzerinde değişiklik yapma üzerinde odaklanır. Bu yöntemler örgütlemeyi, planlamayı, kalkınmayı ve değişimi içerir. Toplum örgütlenmesi, arzulanan değişimi sağlamak için insanları bir araya getirme sürecidir. Toplum planlaması; veri toplama, bir durumu çözümlene ve bir sorundan yola çıkarak çözüme ulaşmak için stratejiler geliştirmeyi kapsar. Toplum kalkınması, sosyal ve ekonomik süreçlere artan bir katılım göstermek suretiyle toplumun yaşam koşullarını iyileştirmek için yardım etme sürecidir. Toplumla çalışan sosyal hizmet uzmanları, en başta toplumu tanıma, toplumun güçlerini ve sorunlarını belirleme, değişim çabalarını planlama, gerekli kaynakları oluşturma ve yapılan çalışmaları değerlendirme işlevlerini içerir. Sosyal hizmet uzmanlarının görevlerini yaparken gerçekleştirdikleri faaliyetler incelendiğinde, mikro uygulama yürüten yapan sosyal hizmet uzmanlarının yalnızca bireyle çalışma yöntemlerini uygulamakla kalmayıp çoğu zaman sosyal grup çalışması ve toplumla çalışma yöntemlerini de kullandıkları görülmektedir. Bireylerle ya da gruplarla doğrudan uygulama gerçekleştiren sosyal hizmet uzmanları, müracaatçıların karşılanmayan ihtiyaçları doğduğunda ya da hizmetlerde boşluklar oluştuğunda toplum gelişimi etkinliklerinde yer alırlar. Örneğin terminal dönemdeki hastaların ve ailelerin hastanede tedavi alma ile ilgili yakınmaları varsa tıbbi sosyal hizmet uzmanı bu tür müracaatçılar için evde bakım hizmetlerinin geliştirilmesi çabalarının içinde yer alabilir. Toplum çalışmasında sosyal hizmet uzmanının etkinlikleri bir veya daha fazla sorun için vatandaşların organizasyonlarını teşvik etmek ve harekete geçirmek, sorunun doğasını tanımlamak, ilgili grupların çalışmalarını koordine etmek, gerçekleştirilebilir amaçlar oluşturmak, halkla ilişkiler ve toplum eğitimi çalışmalarının içinde olmak, araştırma yürütmek, planlama yapmak, mali kaynakları tanımlamak ve bir amaca ulaşmak için stratejiler geliştirmek ve kaynak kişi olmaktır. Bir sosyal hizmet yöntemi olarak toplum uygulaması, ideal olarak güçler perspektifine ve güçlendirme modeline uygundur. Kirst-Ashman ve Hull (1997) makro uygulama ile ilgili dört temel unsur vurgulamaktadır.

Birinci unsurun üç görevi içerir:

- Kaynakların müracaatçılara dağılımını düzenleyen politika ve prosedürleri değiştirmek ya da düzenlemek,
- Müracaatçıların ihtiyaçlarının elde edilebilenlerle karşılanamaması hâlinde yeni kaynaklar geliştirmek,
- Müracaatçıların haklarını almalarına yardım etmek, müracaatçıların haklarını kullanabilmeleri için sistemde ihtiyaç duyulan değişiklikleri yapmak. İkinci unsur nerede ve hangi değişikliklerin yapılması gerektiğini tespit etmek için sistemi hedef almaktır. Buradaki “sistem”, sosyal hizmet sistemleri veya yasal politik sistemler gibi pek çok sistem tipini ifade etmektedir. Üçüncü unsur, ihtiyaçların karşılanması için müdahaleyi içeren savunuculuğu merkeze almaktadır. Bu son unsur, makro uygulamanın başlıca bölümlerinin yer aldığı örgütler üzerinde odaklanarak makro uygulamanın üzerinde durmaktadır.

MAKRO UYGULAMA MODELLERİ

Toplumsal değişimi gerçekleştirmeye yönelik birçok yaklaşım geliştirilmiştir. Bunlar: bölgesel gelişme modeli, sosyal planlama modeli ve sosyal aksiyon modelidir. Toplum çalışmasında bu üç modelin özelliklerinin harmanlandığı görülür. Bölgesel Gelişme Modeli: Bölgesel gelişme (veya toplum gelişmesi) modeli, toplumsal değişimin en iyi yerel toplum düzeyindeki geniş çaplı toplum katılımının sağlanmasıyla gerçekleştirilebileceğini vurgular. Sosyal Planlama Modeli: Sosyal planlama, hem yerel hem toplumsal düzeyde uygulanan, akılcı problem çözme metodlarının kullanılmasıyla “ gelişme, genişletme, sosyal hizmetlerin ve sosyal politikaların koordinasyonu” şeklinde tanımlanmaktadır. Sosyal planlama modeli problem çözme sürecini vurgular. Bu modele göre karmaşık sanayileşmiş çevrede toplumsal değişimi gerçekleştirebilmek için karmaşık değişim süreçlerini yönetebilecek çok iyi eğitilmiş ve beceri sahibi planlamacılar gerekir. Sosyal Eylem Modeli: Bu model, toplumda daha fazla kaynak vey sosyal adalet için “güç” oluşturmada organize edilmesi gereken dezavantajlı bir kesim olduğu varsayımına dayanır. Sosyal aksiyon yaklaşımları, formal örgütlerin temel politikalarını ya da temel kurumları değiştirme yollarını araştırır. Amaç, kaynakların ve gücün yeniden dağıtılmasıdır. Sosyal çalışmada kullanıldığı anlamıyla sosyal eylem genellikle çevreyi değiştirmek için yapılan çabaları kapsamaktadır. En genel anlamıyla sosyal eylem “sosyal eylemciler tarafından toplumsal olarak arzulandığına inanılan amaçlara varabilmek için eğitim, propaganda, ikna ya da baskı yollarıyla mevcut toplumsal durumda değişiklik yaratmak için girişilen çabalardır”.

MAKRO UYGULAMANIN YÖNTEMLERİ

Makro uygulama, sosyal hizmet uygulamasının üçlü sacayağından biridir. Toplum Örgütlenmesi Barker topluluk örgütlenmesi terimini şöyle tanımlamaktadır: Sosyal problemlerle uğraşmak, planlı kolektif hareketler yoluyla sosyal refahı güçlendirme için aynı coğrafi bölgelerden veya ortak çıkarları olan insan toplulukları, bireyler veya gruplara yardımcı olmak üzere sosyal hizmet uzmanları ve diğer profesyoneller tarafından kullanılan bir müdahale sürecidir. Yöntemler problem alanlarını, tanımını, nedenlerin analizini, planları oluşturmayı, strateji geliştirmeyi, gerekli kaynakları harekete geçirmeyi, topluluk liderlerini belirlemeyi, bir araya getirmeyi ve çabalarını kolaylaştırmak için bunlar arasındaki ilişkiyi özendirme kapsar. Toplum örgütlenmesi sosyal çalışmacının küçük toplum düzeyindeki uygulama tekniğidir. Bütün sosyal çalışma teknikleri gibi toplum örgütlenmesinin amacı da toplumsal sorunlara çözüm getirilmesine yardım etmektir. Sosyal çalışmanın bütün süreçleri gibi toplum örgütlenmesi de Amerika Birleşik Devletleri'nde gelişmiş bir tekniktir. Bu tekniğin ilk tohumları 1843'te New York şehrinde kurulmuş olan Yoksulların Koşullarını İyileştirme Örgütü ile atılmıştır. Toplum örgütlenmesinde toplum tanımları genellikle üç ölçüte göre yapılır:

• Fiziki ya da coğrafi ölçüt

• Ortak davranış ve çıkarlar (fonksiyonel ölçüt)

• Benimseme (psikolojik ölçüt) Toplum örgütlenmesi tekniğinin uygulaması yönünden toplum, belli bir sorunu paylaşan ve bu sorunun çözülmesi için gerekli kaynak ve etkinliklerin fonksiyonel bir bütünlük içinde düşünülmesine uygun olan bir insan topluluğudur. Bu tanım ancak toplum örgütlenmesinin uygulanması yönünden anlamlıdır. Yoksa başka bir ölçüte göre bir evrenselliği yoktur. Toplum örgütlenmesinin amacı, yerel topluluğun kendi sağlık, refah ve dinlenme gereksinimlerini sağlamak için gösterdiği çabaları değerlendirme, planlama ve koordine etmede topluluğu uyarmak ve topluluk üyelerine yardım etmektir. Toplum Kalkınması Toplum kalkınması terimi uluslararası kullanımında, toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel koşullarını iyileştirmek, ulusal bütünlüğü gerçekleştirmek ve küçük toplumların ulusal gelişmeye tam katılmasını sağlamak için halkın kendi çabalarını, hükûmetin çabaları ile birleştirdiği süreci belirleyen bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Görüldüğü gibi yukarıdaki tanımda çeşitli ögeler vardır: Birinci grup ögeler amacı belirler.

Bunlar sırasıyla şunlardır:

• Toplumların ekonomik, sosyal ve kültürel koşullarını iyileştirmek,

• Ulusal bütünleşmeyi sağlamak,

• Ulusal kalkınmayı küçük toplumların katılmalarını sağlamaktır.

Bu amaçlara varmak için yapılacak işler ise şu şekilde sıralanabilir:

• Halkın girişkenliğini teşvik,

• Devlet hizmetlerinin bu girişkenliği destekleyecek şekilde düzenlenmesi,

• Halkın girişkenliği ile hizmetlerin eşgüdümün sağlanmasıdır.

MAKRO SOSYAL HİZMETİN TARİHSEL SÜRECİ VE ETKİ EDEN KURAMLAR GİRİŞ

Makro sosyal hizmet veya toplumla çalışma, kurumlarda ve toplumlarda plânlı değişim gerçekleştirmek için tasarlanan profesyoneller rehberliğinde gerçekleşen müdahalelerdir. Makro uygulamalar temel olarak üç modele ayrılabilir. Bunlar: Sosyal eylem, sosyal planlama ve yerel kalkınma modelleridir. Makro uygulama modellerinde, güdüleme, yerel toplumu değerlendirme, planlama, toplumun sağlığı ve refahı konusunda koordinasyon süreçleri kullanılır.

MAKRO SOSYAL HİZMETİN TARİHÇESİ

Makro sosyal hizmetin tarihsel süreci sosyal hizmet mesleğinin ortaya çıkmasından başlamaktadır. Toplum ve sosyal hizmet birbirleri ile var olan kavramlardır. Sosyal Hizmetin Gelişimi Etnik azınlıkların, kadınların, cinsel azınlıkların ve yoksulların baskı görmesi sosyal hizmet mesleğinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sosyal hizmet mesleği görüldüğü gibi sosyal değişim ihtiyacı olan bir çevrede ortaya çıkmıştır. İlk ortaya çıkan uygulamalar, Hayırseverlik Organizasyonları Dernekleri ve yoksul evleridir. Yerel Hayırseverlik Organizasyonları 1870'li yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu organizasyon kurumları; iş bulma amacıyla kuzey şehirlere göç eden insanların çeşitli problemleriyle ilgilenen aktivitelerin sunulduğu şemsiye kurumlardır. Kendilerine "dost ziyaretçiler" ismini veren bu gönüllüler yoksul ailelere ve bireylere ulaşıyor ve yardım ediyorlardı. Yoksul evleri ise Hayırseverlik Organizasyonlarından farklı bir yaklaşım içindeydi. 1800'lü yılların sonlarına doğru sanayi şehirlerinde durum oldukça kötüydü ve yoksul evleri bu soruna sistematik bir seviyede yaklaşmak amacındaydı. Çoğu yoksul evleri dinî bir misyon ile hizmet veriyordu. Erken Sosyal Hizmet Eğitimi Bahsedilen hizmetler, zaman içinde gönüllülükten para ödenen iş olanaklarına dönüşmüştür. 1898 yılında New York Hayırseverlik Organizasyonu Topluluğu bünyesinde New York Hayırseverlik Okulu kuruldu. 1904 yılında ise Harvard ve Simmons kolejleri iş birliği ile Boston Sosyal Hizmet Okulu açılmıştır. Ayrıca yoksul evleri hareketine katılan bireylerin çalışmaları ile 1907 yılında Chicago Yurttaşlık ve Hayırseverlik Okulu kurulmuştur. Bu gelişmelerden sonra yeni ortaya çıkmaya başlayan bu mesleğin odağının mikro veya makro mu olacağına dair tartışmalar başlamıştır. Bu tartışmanın dönüm noktası 1915 yılında Ulusal Hayırseverlik ve İslah Konferansı olmuştur. Sosyal hizmetin organize bir meslek olarak entelektüel temellendirilmesinin en önemli nokta olduğu ortaya konulmuştur.

TOPLUM ORGANİZASYONU VE SOSYAL REFORM

Meslekî olarak özellikle odak noktası olmamakla birlikte makro sosyal hizmetin gelişimi devam etmiştir. 1920'li yıllarda toplum organizasyonuna odaklanan ilk kitap yayımlanmıştır. Organizasyonel teorisyen Mary Follet ve Eduard Lindeman gibi sosyal hizmet eğitimcileri, daha geniş topluluklar içinde yerel alanların güçlendirilmesinde küçük gruplarla çalışmanın önemine dikkat çekmişlerdir. Fakat makro seviyedeki uygulamaların müdahale yöntemlerine dair farklı görüşler ortaya çıkmaya başlamıştır. Görüşlerden biri toplum değişimi için tabandan gelen halk hareketine yönelik çalışmaları savunurken bir diğeri ise politika geliştirme ve kuruma dayalı hizmet yöntemlerini savunmuştur. Organizasyon yöntemi adaletin dağılımı, eşit haklar, bireysel savunuculuk ve ortak güçlenme bileşenleriyle temelden ilişkilidir. 1920'li yılların ortalarında radikal bir sosyal hizmet hareketi ortaya çıkmıştır. 1920'lerin sonları ve 1930'ların başlarındaki sendikalaşma çabaları sonucunda Bertha Capen Reynolds gibi sosyal çalışmacılar, yönetsel sorunları ve masrafları azaltması için diğer meslek elemanlarıyla iş birliği yapmaya başlamışlardır Büyük Buhranın Etkileri 1929 yılında borsanın çökmesi ile başlayan Büyük Buhran, makro sosyal hizmet uygulamaları için bir dönüm noktası olmuştur. 1933 yılına kadarki dönemde Amerika Birleşik Devletleri'nin gayrisafi millî hâsılası yarı yarıya düşmüştür ve işsizlik oranı %2,5'a çıkmıştır. Bunun sonucunda, bu döneme kadar süregelen yaygın inanış olan yoksul insanların yoksul olmasının kendi suçları olması ve bireysel değişim ile yoksulluktan kurtulabilecekleri düşüncesi sarsılmıştır. Büyük Buhran ile insanların yoksullaşmasının toplumun işlevinin bozulmasının bir sonucu olduğuna dair bir farkındalık oluşmuştur.

SOSYAL HİZMET VE SOSYAL DEĞİŞİM

1930'ların sonlarında hükümet kurumları insani hizmetler alanında baskın olmaya başlamıştır ve sosyal hizmet rolleri arasındaki tartışma da bu alana kaymıştır. 1930 ve 1940'lı yıllardaki gelişmeler daha sonrasında birçok gelişimlere yol açmıştır. 1950'lerde pek bir gelişim görülmesi de 1960'lı yıllarda sosyal değişim alanında radikal değişimler yaşanmıştır. 1964 yılında Lyndon Johnson'ın yoksulluğa savaş açması ile sosyal refah programlarının önü açılmıştır. Bu programlar, makro uygulamaların

denenmesi için fırsatlar ortaya çıkarmıştır. Bunlardan biri Toplum Eylemi Programı'dır. Bu program yoksulluğa karşı yasalar için temel nokta olmuştur. Toplum Eylemi Programının amacı toplum hizmetlerinin iyileştirilmesi ve hizmet verilen kitleden bireylerin karar verme mekanizmalarına katılmasıdır. Bu gelişmenin bir yansıması olarak 1962 yılında Sosyal Hizmet Eğitimi Konseyi, grup çalışması ve vaka çalışmasına ek olarak toplum müdahalelerini de sosyal hizmet yöntemleri arasına dâhil etmiştir. 1963 yılında Çocuk Suçluluğu Ofisi, Sağlık Bakanlığı ve Eğitim Bakanlığı; Sosyal Hizmet Eğitimi Konseyi'ne malî destek vererek toplum çalışmacıları eğitmek için bir müfredat geliştirmesine yardımcı olmuşlardır. 1965 ve 1969 yılları arasında toplum çalışması eğitimi veren sosyal hizmet okullarının oranı %37 oranında artmıştır ve sonunda ülkedeki tüm okulları kapsamıştır. Bu şekilde toplum çalışması, sosyal hizmet uygulamasının resmî bir parçası hâline gelmiştir.

SOSYAL HİZMETİN TOPLUMSAL BAĞLAMI

İngiltere'de 1601 Elizabeth Yoksulluk Yasası; hükümetin yoksullara yardım etmesi için yazılan ilk yasal dokümandır ve ademimerkeziyetçilik yaklaşımını içermektedir. 19.yüzyılın başlarında ortaya çıkan reformist hareket, muhtaç çocuklar, ruhsal hastalar ve diğer muhtaç gruplar için sığınacak kurumlar yoluyla devletin himayesinde daha geniş çaplı hizmetlere geçişi başlatmıştır. Daha sonrasında nüfus arttıkça hizmet ihtiyacı artmıştır. 1859 yılında Massachusetts'de devletin himayesinde bir erkek okulu, kız meslek okulu, hastane ve düşkünler evi bulunmaktaydı. Kurumların hepsi kendisine ait ayrı mütevelliler tarafından yönetilmekteydi. Bu koordine olmamış sistem, hem maliyeti artırıyor hem de kurumlar arası iletişimi zorlaştırıyordu. Bu durumda bir devlet süpervizyonuna gereklilik ortaya çıkmıştır ve sonuç olarak Hayırseverlik Devlet Kurulları ortaya çıkmıştır. Kurullar ile ilk defa refah hizmetlerinin merkezîleşmesinin adımları atılmıştır. Bundan sonra yaklaşık 65 yıl boyunca insanî hizmetlerin gelişimi sadece özel sektör alanında görülmüştür. Bu konudaki önemli gelişmeler 1900'lü yılların başlarında ortaya çıkmıştır. 1917 yılında ilk eyalet refah bölümü Illinois'de kurulmuştur. 1956 yılında Sağlık, Eğitim ve Refah Bakanlıkları kurulduğunda kurumların hepsi bir çatı altında birleştirilmiş ve kabine düzeyinde hükümetin sosyal refah programlarının merkezîleştirildiği bir yönetim ortaya çıkmıştır. Kamuda bürokrasinin artması ve kurumların iletişim ağlarının gelişmesi ile insanî hizmet veren kurumların büyüklüğü ve içeriği değişmiştir. Bu kurumlar içindeki makro uygulama çalışanlarının da rolleri değişime uğramıştır. 1973 yılında Robert Pruger, sosyal çalışmacıların kurumlar içinde nasıl etkili çalışacağına dair bir çalışma yayımlamıştır. Sosyal hizmet çalışmacılarının iki temel rolü vardır: Yardım edici ve kurumsal rol.

GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Sosyal hizmetin ve bağlantılı olarak makro sosyal hizmetin gelişimini etkileyen üç etken vardır. Bunlar: Sosyal koşullar, İdeolojik çatışmalar ve baskı altındaki nüfus gruplarıdır. Sosyal Koşullar Nüfusun artması, kentselleşme, sanayileşme ve kurumsal değişimler toplumların, sosyal hizmet mesleğinin ilk ortaya çıktığı zamanlardan farklılaşmasına neden olmuştur. Bu sorunların bir boyutu kentleşmedir. Çok büyük, karmaşık şehirler daha karmaşık ve büyük sorunları ortaya çıkarır. Şehirlerin büyümesinin olumsuz yönlerinden biri insanların kendilerini yalnız hissetmesidir. Şehirleşmenin bir diğer olumsuz yönü coğrafik bütünlüğün kaybedilmesidir. Toplumsal sorunların yanında insani hizmetler veren kurumların yapılarının değişmesi de önemli bir konudur. Bu kurumların ve toplumların ortak özelliği, sürekli gelişip karmaşık hâle gelmeleridir. Bir başka sorun ise özelleşmedir. Özelleşme; devletin vermekle sorumlu olduğu hizmetlerin özel sektör tarafından sağlanmasıdır. Bu gelişmelerin ışığında sosyal hizmet mesleği de değişime uğramıştır. Son yıllardaki verilere göre toplumun üst ve alt ekonomik seviyelerinde genişleme görülürken orta sınıf giderek küçülmektedir. Bu durumda hayatlarını standart ihtiyaçlar çerçevesinde sürdürebilecek insanların sayısı azalmaktadır. İdeolojik Çatışmalar Psiko-sosyal açıdan bireyin kendini bir toplum ait hissetmesi çok önemlidir. Toplum duygusunun kaybolması ise insanlarda yabancılaşma yaratır. Kişi içinde bulunduğu toplum ile bağ kuramazsa içinde bulunduğu toplumsal grubun içinde kendini yabancı hisseder. Baskı Altındaki Nüfus Grupları Toplumla çalışma yapacak uygulayıcıların toplum içinde dezavantajlı olan gruplar hakkında bilgi sahibi olması çok önemlidir. Bu gruplar; azınlıklar, kadınlar, gay ve lezbiyenler, engelliler, yaşlılar olarak sıralanabilir.

BİLİMSSEL YAKLAŞIMLAR

Makro sosyal hizmeti etkileyen bazı teoriler ve bilimsel yaklaşımlar vardır. Bunlar: Sistem Teorisi, Sosyal Öğrenme Teorisi, Sosyal Alışveriş Teorisi, Örgütler arası Teori ve Çatışma Teorisidir. Sistem Teorisi Sistem teorisinin temel varsayımı; parçaların bütünlük olduğu ve iyi işleyen bir yapıda olmasıdır. Kurumdaki karar verici yönetici; kararlarını verirken politik, sosyal, ekonomik sistemleri ve kurumsal ilişkiler ile yönetsel yeteneklerini değerlendirmelidir. Makro sosyal hizmet kapsamında çalışanların kendilerinin etkileşim hâlinde olduğu ve toplum içindeki diğer sistemler arası ilişkileri iyi anlaması ve değerlendirmesi gerekmektedir. Bunu yaparken de sıklıkla sistem teorisinden faydalanılır. Sosyal Öğrenme Teorisi Sosyal öğrenme teorisi toplumla çalışma alanı için de özellikle faydalıdır. Bu teori sayesinde çalışmacılar, bireylerin ve grupların davranışlarını etkileme ve anlama konusunda bilgi sahibi olurlar. Sosyal öğrenme teorisinin temel varsayımı, insan davranışının diğer insanlarla ve çevre ile etkileşimden ortaya çıktığı ve öğrenildiğidir. Kişilerin grup olarak ve kendi

başlarına etkililiklerine inanmaları aynı zamanda politik bir farkındalık yaratmak için esastır. Makro sosyal hizmetin değişim yaratmak için ihtiyaç duyduğu bu farkındalığı geliştirmek ve bileşenlerinin anlaşılması ancak sosyal öğrenme teorilerinin kullanılması ile mümkün olur. Sosyal Alışveriş Teorisi Yaşamımız içinde diğer insanlarla ekonomik, sosyal veya psiko-sosyal olarak karşılıklı alışveriş içinde oluruz. Teoriye göre insan ilişkilerinde ödül ve kazanımların en yüksek seviyede, ceza ve maliyetlerin en az seviyede olması istenen bir durumdur. Bu durumda makro uygulama için savunuculuk, ağ kurma, pazarlık etme ve görüşme önemli beceriler hâline gelmektedir. Örgütler arası Teori Örgütler arası teorinin temel fikri, her kurumun daha geniş gruplar ve kurumlar ile birbirine bağlı olduğudur. Makro sosyal hizmet alanındaki kurumların diğer kurumlarla ve çevreleriyle olan ilişkileri ve davranışları verilen hizmetlerin başarısını etkilemektedir. Bu kurumlarda çalışan makro uygulayıcıların kurumlar arası ilişkileri ve davranışları iyi anlaması ve değerlendirmesi önemlidir. Çatışma Teorisi Çatışmalar, insan hayatının doğal ve kaçınılmaz bir parçasıdır ve her zaman olumsuzluk anlamına gelmez. Sosyoloji alanının önemli teorisyenlerinden Karl Marx ve Ralf Dahrendorf'ın teorileri sosyal hizmet alanını da etkilemiştir. Bir sosyal çalışmacı veya sosyal kurumlar kendi farkındalıklarını ve analizlerini müracaatçılar ile paylaşabilirler. Müracaatçılarının sorunlarını özel sorunlar olarak değil, sistemin işlevsizliğinin bir sonucu olarak görerek sosyal eylem gerçekleştirebilirler.

HEDEF NÜFUS VE PROBLEMİN TANIMLANMASI

Sorun, mikro düzeyde toplumun yapı taşı olan bireylerden makro düzeyde toplumun tamamına kadar herkes tarafından farklı algılanıp farklı tanımlanabilecek göreceli bir kavramdır. Ekonomik sorunlardan sağlık sorunlarına, eğitim sorunlarından kültürel sorunlara kadar farklı başlıklar altında adlandırılabilir pek çok sorun türü vardır. Sözü geçen farklı başlıklar altındaki sorunlara yönelik çalışan yine aynı farklılıkta ve profesyonellikte meslek grupları vardır. Sosyal hizmet bu meslek gruplarından birisidir. Sosyal hizmet mesleğinin odağında olan sorunlar ise en genel ifade ile biopsikososyal sorunlardır. Sorunlar “sorun” olarak ifade edilmeden önce toplumda alışılmışın dışında bir “durum” olarak kendisini gösterir. Belli göstergelerin ortaya çıkması ve buna bağlı olarak belli gerekliliklerin yerine getirilmesiyle birlikte “sorun” olarak kavramsallaştırılır. Bu ünite, sosyal hizmet mesleği ve meslek elemanlarının profesyonel sınırları çerçevesinde, “durum” olgusunun “sorun” kavramına nasıl dönüştüğü, bu dönüşüm sırasında hangi gerekliliklerin gözlemlendiği, gözlemlenen gereklilikler sonrasında ne tür çalışmalar yapılarak “durum”un “sorun”a evrildiği irdelenmiştir. “Sorunu Anlama” başlığı altında eline alınan tüm bu kavramsallaştırmanın ardından “Nüfusu Anlama” başlığı altında; “sorun” kavramsallaştırması yapılırken nüfusun nasıl ve nelere göre irdelendiği ve meslek elemanlarının nüfusu anlama çabaları anlatılmıştır.

SORUN VE HEDEF NÜFUSUN ANLAŞILMASI

Sosyal hizmet uzmanlığı, eyleme dayalı ve değişimi sağlamaya yönelik bir meslektir. Bu çerçevede; yol göstericilik, kaynak geliştiricilik, sorun çözücülük gibi mesleki becerileri sosyal hizmet uzmanlarının kullandığı becerilerden bazılarıdır. Profesyonel meslek elemanı olan sosyal hizmet uzmanlarından; mikro, mezzo ve makro olmak üzere üç düzeyde çalışabilecek bilgi, beceri ve donanıma sahip olmaları beklenir. Dolayısıyla karşılaşacakları sosyal sorunların birey ya da aile düzeyinde çözülebileceği gibi bazı sorunların da örgüt, topluluk ya da toplum düzeyinde değişiklik gerçekleştirilmesi ihtiyacını içerecek daha geniş kapsamlı bir müdahaleyi gerektireceğinin bilincinde olmaları önemlidir. Sorunu Anlama Sorunu anlamaya makro düzey sosyal hizmet uygulaması düzeyinde başlamak, mikro düzeyde sorun çözümü planlamak bakımından daha doğru ve kolaylaştırıcı olacaktır. Müdahale planı kapsamında yönlendirici motivasyonlar ya da müracaatçı ile birlikte hareket etmek yerine müracaatçı yerine doğrudan uygulama teknikleri, sosyal hizmet uzmanlarının yapabilecekleri ilk hatalardandır. Meslek elemanları tarafından yapılabilecek ikinci hata ise çabuk ve basit çözümler üretmektir ki bunun sebebi sorunun tek bir nedene bağlı olduğunu düşünmektir. Oysaki hiçbir sorunun tek bir nedeni yoktur. Sosyal hizmet uzmanlarının sorun kavramsallaştırması yaparken yerine getireceği bazı görevler vardır. Şimdi sırasıyla bu görevler özetlenecektir. Toplum ya da Örgütsel Durumun Belirlenmesi: Durum bir toplum ya da örgüt içerisinde mevcut ve birçok insan için meşakkatli olan ancak resmî olarak belirlenmemiş, etiketlenmemiş ya da alenen kabul edilmemiş bir olgudur. Sorun olarak tanımlanmak için bazı yönlerden durumun resmî olarak tanınması ve eylem için bir toplumun ya da örgütün gündeminin içerisine dâhil edilmesi gerekmektedir. Durum ve sorun arasındaki ayrım makro seviye bir müdahale hazırlayan sosyal hizmet uzmanı için önemlidir. Bir durumun sorun olarak tanımlanabilmesi için yasal olarak tanınmış olması ve eylem için toplumun ya da herhangi bir sivil toplum örgütünün gündeminde olması gerekmektedir. Bir olgunun anlaşılmasında faydalı olabilecek önemli bir özellik konuyu ele alan kişinin (yazarın, meslek elemanının vb.) durum, sorun ya da fırsatı kavramsallaştırma şeklidir. Destekleyici Veri Toplama: Bilginin peşinden gitme süreci değişikliği başlatan kişilerin derlenen bilgilerin miktar ve kalitesine bağlı olarak görevlerini gerçekleştirdikleri noktaya ulaşana kadar bir ipucunun diğer ipucuna yönlendirdiği bir süreçtir. İlgili Tarihi Olayların Belirlenmesi: Toplum ya da örgüt içerisindeki bir durumun tarihi vardır. Bu tarih şu anda insanların durum ya da sorunu algılama biçimlerini etkileyebilmektedir. Kilit kişilerin durum ya da sorunu nasıl algıladıklarının öğrenilmesi önemlidir. Değişimi araştıran kişilerin toplum tarafından kabul görmesi de sağlıklı veri elde edilmesi açısından önemlidir. Sorunun Çözümü İçin Engellerin Belirlenmesi: Değişim çabasında yer alan sosyal hizmet uzmanları sorunu tanımladıkları, literatür incelemesi yaptıkları, kanıt topladıkları ve önemli tarihî olayları inceledikleri zaman en azından değişimin önünde duran şeylerin neler olduğunu anlayacak bir anlayışa sahip olmalıdırlar. Birçok durumda gerçek kaynak eksiklikleri var olsa da her soruna tek çözümmüş gibi maddî çözümleri yeterli bulan yüzeysel değerlendirmelere karşı dikkatli olunmalıdır. Daha ayrıntılı bir bakış açısı sorun tespitinde ve çözümünde daha etkili olacaktır. Durumun Bir Sorun Olup Olmadığının Belirlenmesi: Bir

toplum içerisinde evsizlik, uyuşturucu kullanımı, hava kirliliği, suç bir sorun mudur? Bu soruların cevabı “yerine göre”dir. Boyut, ciddiyet ya da kamu bilinci açısından durumun sorun hâline ne zaman geldiğinin kesin bir tanımı yoktur. Kriz durumları hariç, değişen perspektifler, değişik siyasi gündemler ya da artan farkındalık nedeniyle sorunlar tanımlanmakta ve etiketlenmektedir. Sorunun Anlaşılmasında Yer Alan Adımların Özeti: Sosyal hizmet bakış açısıyla bir durumun tanınmasında ve o durumun sorun olduğuna dair farkındalığın yaratılmasında tanımlayıcı ve yardımcı olması açısından önemli noktalar; Müdahaleyi başlatacak durum/sorunun belirlenmesi, Durumun sorun olarak ifade edilmesini sağlayacak olan resmi tanınma, İlgili literatür, kavram ya da konuların incelenmesi, Tarihi olayların kronolojik olarak incelenmesi, Sorunun çözümünün önündeki mevcut engellerin belirlenmesi, Buraya kadar yapılanlara dayalı olarak sorun analizinin gerçekleştirilmesi, Durumun sorun olduğu ile ilgili olarak gerekli kişi ya da grupların ikna edilmesidir. Nüfusu Anlama Toplum içerisinde belirlenen durumların sorun olarak ifade edilmesinin üzerine, belirlenen sorunlara yönelik çözümlerin etkili olması isteniyorsa geliştirilecek çözümlerin sorundan etkilenen nüfus gruplarının etkilenme düzeyleri, ihtiyaçları ve yaklaşımları dikkate alınarak geliştirilmesi gerekmektedir. Eğer sorunların neden var olduğunu anlaşılacak isteniyorsa, etkilenen nüfusların da anlaşılması gerekmektedir. a. Hedef Nüfus İle İlgili Literatür İncelemesi: Sosyal hizmet uzmanları tarafından hizmet edilen nüfuslar ile ilgili geniş bir bilgi kütüğü mevcuttur. Literatür incelemesinin önemli bir kısmı ilgili teorik perspektiflerin belirlenmesi ve uygulanmasına adanmalıdır. b. İlgili Etnik ve Cinsiyet Perspektiflerini İnceleme: Sorun olarak tanımlanan durumdan etkilenen etnik grupların etkilenme düzeyi ve biçiminin ne düzeyde olduğunun, bu sorundan etkilenen kadınların bu sorunlardan etkilenen erkeklere göre etkilenim düzeylerinde farklılık var mıdır konuları temel inceleme konularıdır. c. Hedef Nüfus ve Sorunla İlgili Geçmiş Tecrübeleri Keşfetme: Nihâî olarak değişim ajanı rolündeki sosyal hizmet uzmanı, yerel seviyede mümkün olduğunca eksiksiz bir biçimde geçmiş tecrübeleri bir araya getirmelidir. Hedef nüfusun eski sözcülerinin ya da toplum ve örgütlerin eski temsilcilerinin belirlenmesi ve bunlarla görüşülmesi, geçmiş tecrübelerin hedef toplumla ve sorunla birlikte anlaşılmasını hedeflemelidir. d. Nüfusun Anlaşılmasında Yer Alan Adımların Özeti: Sosyal hizmet bakışıyla sorundan etkilenen nüfus grubunun anlaşılması sürecinde yapılacak çalışmaları şu şekilde özetlemek mümkündür:

- İlgili literatür incelemesinin tamamlanması,
- Nüfusun değişiminin sağlanması sürecinde çalışacak olan meslek elemanlarının temel kavram ve meseleleri anlamış olması,
- Nüfus grubuna hâkim yerel insanların ve bölge sözcülerinin belirlenmesi,
- Hedef nüfusun içinde çalışacak olan farklı meslek gruplarının kendi aralarında da koordinasyonu sağlamış olmaları,
- Yerel halk, uzman ve ilgili literatürden toplanan verilerin güncel durumla yakından ilişkili olması önemlidir. Sorun İfadesinin Sadeleştirilmesi Bu son görev, var olan sosyal sorunun arkasında yatan nedenleri odak alan ortak bir anlayış içerisinde, veri ve bilgilerin bir araya aktarılmasının sağlanması üzerinedir. Sorun ifadesinin sadeleştirilmesinde; üzerinde çalışılan sosyal sorunu ortaya çıkaran temel sebebi ifade eden etiyoloji kavramı önemlidir. Sosyal, toplumsal ve/veya örgütsel sorunların anlaşılmasında, basit ve doğrusal bir neden-sonuç ilişkisinin olması pek de mümkün değildir. Sorun ifadesinin ve içeriğinin nasıl çerçeveleneceği, makro düzey çalışan bir sosyal hizmet uzmanı için müdahale planının gerek belirlenmesi gerekse uygulanması aşamasında en belirleyici ve yönlendirici süreçtir. Sorun tanımlaması sadeleştirilirken değişim çabasını desteklemesi beklenen tüm nüfus grupları için açıklayıcı ve yorumlanabilir olmalıdır.

TOPLUM VE TOPLUMSAL YAPI

İnsan sosyal bir varlıktır. Ancak bu sosyal olma durumunu içinde yaşadığı toplum, toplumsal yapı ve değerlerle bunu gerçekleştirir. Bireyin tek başına sosyalleşmesi mümkün değildir. Bu nedenle insan kendisi dışındaki insanlara ihtiyaç duyar. Birey içinde doğduğu, geliştiği, yaşadığı ve öldüğü toplum içinde birey olur, sosyalleşmesini sağlar ancak sosyalleşmenin sağlıklı olup olmaması o toplumun yapısı, değerleri ve bireyin o değerleri benimseme düzeyi ile ilişkilidir. Toplumsal yapı ve değerler ne denli güçlü, insancıl olursa bireyin sağlıklı davranışlar sergilemesi de o denli olumlu olur. Toplum Toplum, ortak bir yaşam biçimini paylaşan, belli bir coğrafi mekânda yaşayan, kendilerini bir bütün olarak gören, karşılıklı etkileşim içinde bulunan insanların oluşturduğu en geniş gruplaşmadır. Toplumsal Yapı Toplumsal yapı ise; toplumu oluşturan başlıca öğeleri, bu öğelerin toplum içindeki yerlerini ve aralarındaki ilişkileri, işleyişlerindeki düzeni anlatan bir kavramdır. Sosyal Hizmet Açısından Toplumsal Yapıyı Anlamak Toplum, müracaatçıların, sosyal hizmet uzmanlarının ve içinde çalışılan kurumun sosyal çevresidir. Sosyal hizmet insanlarla iç içe olmayı gerektiren bir yapıdır. Pek çok kesimden sosyal hizmet uzmanlarına müracaatçı gelir ayrıca sosyal hizmet uzmanları bir toplumsal yapının içinde hizmet görürler. Sosyal hizmet uzmanları etkili hizmet vermesi için buldukları, çalıştıkları yerdeki sosyal yapıyı bilmesi gerekmektedir. Ayrıca müracaatçıların hangi sosyal yapı içinden geldiklerini bu sosyal yapıların onları nasıl etkilediğini bilmesi gerekir.

TOPLUMSAL DEĞERLER

Değerler belirli durumlarda tercih edilen hayat tarzı ve davranışlar hakkında, seçimlerimizi veya olayları ve davranışları değerlendirmemizi yönlendiren, önem sıralamasına göre derecelendirilmiş görüş veya inançlardır. Toplumsal değerler, toplumların tarihsel gelişim sürecinde oluşur. Birey toplumsal değerleri, içinde doğduğu toplumda, gruplarda hazır bulur. Değerler, bir toplumdaki bireyler ve gruplar tarafından benimsenen, değerli kabul edilen düşünceler, kurallar, uygulamalar ve maddî nesnelere oluştuğundan; maddî ve manevî niteliklere de sahiptir. Örneğin, maddî yapısı dışında ulusal bayraklar bağımsızlığın simgesi olarak manevî bir değere sahiptir. Toplumsal değerlerin temel özellikleri şunlardır: 1. Toplumsal değerler, toplumun bütünü ya da toplumsal grup üyeleri tarafından bilinir, benimsenir ve çoğunluğu tarafından uyulur. Örneğin, dürüstlük, yurtseverlik birer değerdir. 2. Toplumsal değerler, toplumsal yapı ve düzenin korunması ve sürdürülmesinde önemli bir güce sahiptir. Bazı yasalar toplumsal değerlerden güç alırlar. 3. Toplumsal değerler, toplumsal ilişkilerin düzenleyicileri arasında yer alır. Bir davranış ya da ilişkinin çoğunlukla olumlu olarak kabul edilmesi, yürürlükteki toplumsal değerlerle uyum içinde olmasına bağlıdır. 4. Toplumsal değerlerin bir kısmı birçok toplum ya da ulus tarafından benimsenir.

ÇAĞDAŞ TOPLUM TEORİLERİ

Bilimsel araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama araçları anket, görüşme, gözlem ve dokümanlardır. Sosyal teori Sosyal teori, toplumsal hayatın kalıplarını açıklamak yerine toplumsal kalıp ve büyük toplumsal yapıları açıklayacak ve çözümleyecek özet ve çoğunlukla karmaşık kuramsal çatıların kullanımına başvurur. Sosyal teoriler toplum biliminin büyük kısmını oluşturmaktadır. Nesnel bilimsel tabanlı araştırmalar sosyal teorisyenler tarafından yapılan açıklamalar için destek sağlayabilir. Mesela aynı işi yapan erkek ve kadınlar arasında belirgin bir gelir eşitsizliği olduğunu ortaya koyan, bilimsel yöntem eksensiz istatistikî bir çalışma, karmaşık sosyal teoriler olarak feminizm veya ataerkilliğin önermelerini tamamlayabilir. Bilgi Toplumu Bilgi toplumu, bilginin temel güç ve ana sermaye olduğu, toplumsal yaşamın her aşamasını aydınlattığı, yönlendirdiği ve başlıca güç olduğu bir yaşam biçimidir. Bilgi toplumu, temelde “bilgi insanı, bilgi organizasyonları, öğrenen birey ve öğrenen organizasyonların” varlığı ile gerçekleşmektedir. Bu doğrultuda, bilgi toplumunun temel karakteristiği de “öğrenen toplum” olarak şekillenmektedir. Sanayi toplumunun “bireyci-girişimci” insanı yerine; bilgi toplumunun insanı, bilgiyi paylaşan, her alan ve konuda etkin, sosyal bir insan modelidir. Etkin insan, çevresiyle sürekli etkileşim içindedir. Bilgi toplumu, iletişimin sonuna kadar tüketildiği toplum, bilgi ve teknoloji üretmenin, kızgınlaşan uluslararası rekabette ne kadar hız kazandığını veya üretimde giderek artan bilgisayarlı esnek üretim sistemlerini tartışmak için kullanılabileceğini ancak küreselleşme masalının bir çeşitlemesi olarak ele alınamayacağını belirtilmektedir. Postmodernizm Postmodernizm, bir kişi ya da grubun öncülüğünde gelişen bir akım değil, yenedünya düzenine paralel olarak değişen, dönüşen sosyo-kültürel, siyasi, iktisadi yapının bir manifestosudur. Bu nedenle postmodernizm, yaratılan ya da oluşan yeni sosyokültürel ve sanatsal

değerler bileşkesi etrafında toplanan birey ya da kitlelerden oluşan, etkileşimli bir bütünü ifade eder. İçerik olarak postmodernizm; Aydınlanma sonrası kapitalist sistemle oluşmuş modernizme, pozitivist akılcılığa, Batı'nın oluşturduğu emperyalist bilgi kuramına ve Batı kültürüne ciddi manada bir karşı koyuştur. Bu karşı koyuş kendisini ekonomik, kültürel ve toplumsal anlamda yaşanan dönüşümlerle göstermiştir ancak bu dönüşümlerin, modernizmden tamamen farklı bir paradigmaya geçiş olmadığı da belirtilmesi gereken bir noktadır. Birçok tanımlamaya göre postmodernizm, modernizm ile aynı paradigmayı paylaşmakla birlikte modernliğe yapılan içsel bir eleştiri ve modern olana bir alternatif sunma çabasıdır. Bu çaba; kendisini felsefe, sanat, mimari, bilim gibi yaşamın tüm alanlarında modernizmi eleştirip, sorgulamak ve ona karşı çıkmak olarak göstermiştir. Postmodernizm, diğer -izmler gibi temel ilkelere sahip değildir. Kurama "belirsizlik" hâkimdir. Kuralsızlık, bu sistemde kural halini almıştır. Olamayacak hiçbir şey yoktur, her şey mümkündür. Modernizm bir ürünü ve konusu olan sosyal hizmetin küreselleşme süreci ve postmodernizmin her şeyi ayrıştırdığı, böldüğü, parçaladığı bir yüzyılda etkinliğini kaybedeceği ve hatta ortadan kalkacağı ileri sürülmektedir. Ayrıca sosyal hizmet uzmanlarının güncel sosyal sorunlar üzerinde yeterli etkiye sahip olamadıkları vurgulanmaktadır.

RİSK TOPLUMU

Modern anlamda risk kavramı, tarihsel süreç içinde ilk kez, 15. ve 16. yüzyıllarda coğrafi keşiflerin etkisiyle ortaya çıkmıştır. Risk kavramının kendisini farklı şekillerde göstermesinin mimarı ‘insan’dır. Çünkü insan, bilimsel yöntemlerle ulaşılmış olduğu bilgiyi doğaya tam olarak entegre edememiş, aksine bilim vasıtası ile elde ettiği bilginin doğa ile temasını kesip, kendi eliyle varlığını tehlikeye sokan yapay risklere geçit vermiştir. Modern toplumlarda ortaya çıkan çıkmazları ve modernitenin neden olduğu sonuçları sosyolojik olarak en iyi analiz edenlerden biri de, Alman sosyolog “Ulrich Beck”tir. Ulrich Beck, günümüz toplumlarında yaşanan sosyal sorunların daha iyi anlaşılması adına “risk toplumu teorisini” sosyal bilimlere kazandırmıştır. Beck, risk toplumunun modernleşmenin bir ürünü olduğunu iddia etmektedir. Bu iddiaya dayanarak günümüz toplumlarının yaşadığı risk, tehlike ve tehditleri modernliğin yan etkisi olarak değerlendirmektedir.

TOPLUMSAL SORUNLARI OLUŞTURAN RİSK ETMENLERİ

Toplumların sorunlarını oluşturan risk etmenlerini tek başına ele almak, konunun anlaşılması ve sorunların çözülmesi bakımından yeterli ve etkili bir yaklaşım olmayacaktır. Toplumsal risk faktörlerinden en fazla etkilenen özel ihtiyaçları olan topluluklar risk altındaki toplumlara oluşturmaktadır. Risk altındaki toplumlara etkileyen etken faktörleri bazı temel başlıklar altında incelemek konunun anlaşılması bakımından elzemdir. Küreselleşme Günümüz toplumsal sorunlarını incelerken en temelde küreselleşmeyi ele almadan bu sorunları açıklayabilmemiz neredeyse imkânsızdır. Küreselleşme, dünyadaki tüm insanların ve toplumların giderek artan bir şekilde ekonomik, sosyal ve kültürel çevreyi deneyimleme sürecidir. Küreselleşme olgusunun etki alanlarını ekonomik, siyasal, kültürel, çevresel ve teknolojik olmak üzere beş farklı boyutta ele almak mümkündür. Toplumsal yaşamın bütün alanları ile yakın ilişkisi olmakla birlikte, küreselleşme esas olarak ekonomik süreçlerle ilgili bir olgudur. Küreselleşme sürecinde yaşanan önemli sorunlardan bazıları “gelir dağılımında yaşanan eşitsizlikler, istihdamda meydana gelen dönüşümler, finansal krizler, sosyal sorunlar, az gelişmiş ülkelerin durumu” şeklinde ifade edilmektedir. Göç “Kişilerin yaşamlarını sürdürdüğü yerden başka bir yerleşim birimlerine geçici veya devamlı bir şekilde hareket etmelerine göç adı verilmektedir.” Ülkeler veya bölgeler arasındaki büyük gelir farkları insanların günümüzde kolayca yaşadıkları yerleri bırakıp, daha iyi bir iş ve daha iyi bir gelecek için zengin ülkelere/bölgelere göç etmelerine neden olmaktadır. Göç, çok yönlü karaktere sahiptir. Coğrafi olarak bir yer değiştirme süreci olarak göç, ayrıca ‘sosyo-ekonomik, sosyo-politik ve sosyo-kültürel’ anlamda nüfus hareketleri olarak da ifade edilmektedir. Göçlerin, göç alan ülkenin veya bölgenin iç dengelerini sarsıcı bir niteliği bulunmaktadır. Kentleşme Küreselleşmenin eşitlikten uzak etkileri kent alanlarında kendini daha fazla hissettirmektedir. Kırsal bölgelerden kentlere katılan nüfus incelendiğinde bu nüfusu genel olarak alt gelir grubu oluşturmaktadır. Bu açıdan bakıldığında kentleşmeyle birlikte, yoksulluk kırsal kesimlerden kentlere taşınmaktadır. Kent yoksullarının karşı karşıya olduğu en temel sorunların başında ise barınma sorunu gelmektedir. Küreselleşme ile birlikte kentsel bölgeler artık “barınma açısından geçekundu ve türevlerinin çokça yer aldığı, sorunların, marjinalleştirilmenin, dışlanmanın, kendi kaderine terk edilmenin, alt sosyo-ekonomik sınıftan sayılmanın, suçun, uyuşturucu madde alışverişinin, çetelerin, kısaca birçok enformel ilişkinin yaşandığı alanlar” olarak varlığını sürdürmektedir. İşsizlik İşsizlik sorunu, küreselleşme olgusuna bağlı olarak dünya çapında farklı bir biçim ve yaygınlık kazanmıştır. İşgücü piyasasının mevcut hâli, dünya ekonomisinde işsizliğin artmasına neden olmuştur. Bu yapısal özellikler, “ekonominin kuralsız hâle gelmesi, üretim yapısındaki değişim, işgücündeki yapısal değişim” olarak kendini göstermiştir. Yaşanan bu değişiklikler dünya genelinde istihdamı negatif yönde etkilemiş ve işsizlik kronik bir sorun haline gelmiştir. Ayrıca artan işsizlik sorunu hem bireysel hem de sosyal düzeyde önemli sonuçlar da ortaya çıkarmıştır. İşsizlikle birlikte gelirin yitirilmesi psikolojik yıkım yaratmakta ve zaman içerisinde yoksullaşmayla beraber fiziksel ve ruhsal sağlık bozulmakta ve özgüven yitilmektedir. İşe tekrar yerleşme geciktiğinde ise özsel ve içsel değerlerin kaybı gündeme gelmektedir. Yoksulluk Küreselleşme süreci ile birlikte rekabetin hızla artması ve neo-liberal politikaların tercih edilmesi evrensel bir sorun olan yoksulluğun daha fazla derinleşmesine yol açmıştır. Bu süreç, kitlelerin “daha iyi eğitim, sağlık vb. toplumsal hizmetlerden faydalanabilmesi bir yana, temel insani gereksinimlerini (gıda, giyecek, barınma, temiz su vb.) bile karşılamada koşulların daha da kötüleşmesi” sonucunu doğurmuştur. Günümüzde yoksulluk sadece işsizlikten dolayı ücretten mahrum kalma durumunun ötesine geçmiş artık çalışan kesimi de içine

almış ve çalışan yoksul kesimini yaratmıştır. Sebepleri ve biçimi ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte yoksulluk sorunu “sosyal dışlanma, yoksulluk kültürü, suç, marjinalleşme, şiddet ve konut problemi gibi birçok olumsuzluğa” yol açmaktadır. Dolayısıyla günümüzde birçok soruna ve olumsuzluğa kaynaklık eden yoksulluk, ‘toplumsal irade ile siyasal iradenin bir arada ve aynı amaç doğrultusunda harekete geçirilmesiyle’ çözüme kavuşturulabilir. Ayrıca yoksulluğun azaltılmasında gerekli etkin müdahalenin hayat geçirilmesi için en temelde büyüme ve büyümeden elde edilen kazançların adaletli bir şekilde dağıtılması gerekmektedir.

TOPLUMLA ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMET

Küreselleşme, göç, kentleşme, işsizlik ve yoksulluk gibi temel toplumsal sorunlar, toplumu oluşturan grup ve kurumlar için tehdit oluşturan önemli risk etmenleri olup bu etmenlerinden etkilenen topluluklar ise risk altındaki toplumları oluşturmaktadır. Risk altındaki toplumların yaşadıkları sorunlarının çözümü ve önlenmesi noktasında karşı karşıya kalmış oldukları sorunların yıkıcı etkilerini ortadan kaldırmak için ise toplumla çalışma pratiğine ihtiyaç duyulmaktadır. Toplumla çalışma makro uygulamanın önemli bir bileşenidir. Toplumla çalışmanın genel amacı, yaşam kalitesini iyileştirmek ve sosyal adaleti; sosyal ve ekonomik kalkınma, toplum örgütlenmesi, sosyal planlama ve ilerici sosyal değişim yoluyla artırmaktır. Toplumla çalışma, özellikle özel ihtiyaçları olan risk altındaki birey, aile, grup ve toplumlar için sosyal adaletin ve eşitliğin sağlanması ve gücün eşit bir biçimde dağılmasını hedeflediği için doğası gereği de “baskı karşıtı bir uygulama”dır. Toplumla çalışma, sosyal hizmet disiplini tarihinde önemli bir yer tutmaktadır. Toplum örgütlenmesi, yönetimi, savunuculuk ve politika uygulamaları her zaman sosyal hizmet alanının ayrılmaz bir parçası olmuştur. Toplumla çalışma, toplumdaki gruplarının, organizasyonların ve kurumların ya da insanların toplumun yapılarıyla olan ilişkileri ve etkileşimlerindeki davranış kalıplarında değişiklik yapmayı hedefleyen müdahaleleri içerir. Makro uygulama olarak toplumla çalışma, toplum örgütlenmesi ve kalkınması, sosyal planlama ve sosyal eylem ile ilgili becerileri kapsamaktadır. Toplumla çalışma; gelişim, örgütlenme, planlama ve değişim olmak üzere dört temel süreçte ele alınmakta olup, özel ihtiyaçları olan ve marjinal popülasyonlara odaklanan bir çalışmadır.

TOPLUMSAL İHTİYACIN VE HEDEF NÜFUSUN ANALİZİ VE HİZMET BİRİMLERİ İHTİYACIN ANLAŞILMASI

En basit anlamıyla ihtiyaç; gereksinim, yoksunluk ya da yoksulluk olarak tanımlanabilir. Sosyal hizmet mesleği; bireylerin ve toplumların hissedilen gereksinimlerinden kaynaklı sorunlarının çözümü için; gereksinimlerin, gereksinimlerden etkilenim düzeylerinin, gereksinimlerin sebep oldukları sorunların ve bu sorunların çözümü için gerekli hizmetlerin varlığının, var olan hizmetlerin ise yeterliliğinin, eğer yeterli değilse hizmet üretiminin teşvik edilmesi sorumluluğuna sahiptir. Hedef Nüfusun Belirlenmesi Sosyal hizmet uzmanları hedef nüfusun belirlenmesi sırasında toplumda hizmete ihtiyaç duyan hedef nüfusların hangileri olduğunu ve nasıl sınıflandırıldıklarını belirlemek durumundadır. Bir toplumda çok çeşitli nüfus grupları vardır. Çocuklar, gençler, yaşlılar, suç işlemiş bireyler ve göçmenler bunlardan bazılarıdır. Bu belirlemenin ardından da hedef nüfusun belirlenen ihtiyaçları arasında hangisine öncelik verilecek çalışılacağı belirlenmelidir. Bu çalışmalar sırasında göz ardı edilmemesi gereken önemli noktalardan birisi ihtiyaçların sürekli olarak değişebileceğidir. İhtiyaç Sürekliliğinin Tanımlanması İhtiyaç sürekliliğinin tanımlanmasında en önemli olan husus sürekliliği irdelenen ihtiyaçların nasıl tanımlandığı diğer bir ifadeyle nasıl kavramsallaştırıldığıdır. Bu aşamada Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi dikkate alınan belirleyicilerden birisidir. Bu çerçevede, bir hedef nüfusun ihtiyaçlarının sıralanmasında ve değerlendirilmesinde yararlı olabilir. Sorunların daha belirgin bir biçimde tanımlanması ve her bir sorunla alakalı olarak karşılanan ve karşılanmayan ihtiyaçların boyutunun belirlenmesi önemlidir. Hedef Nüfus İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi Bu aşamada hedef nüfusla alakalı olarak belirlenen ihtiyaç alanlarında ne kadar ihtiyaç sahibi insan olduğunun anlaşılmasına yönelik uygulanabilir ve uygun yöntemleri belirlemek önemlidir. Bu belirlemeye yönelik literatürde ele alınan yöntemlerden bazıları bireylerle yapılan nüfus anketleri, grup üyeleriyle yapılan hedef nüfus anketleri, kilit bilgi kaynakları anketleri, kayıt incelemesi, sosyal göstergelerin incelenmesidir. Belirli bir nüfus ile ilgili ihtiyacın değerlendirilmesinde tercih edilen yaklaşım mevcut verilerin kullanılmasıdır. Makro seviye değişim çabasının önemli bir odağı farklı düzeylerde karşılanmayan ihtiyaçlardır. Ortak Toplum İhtiyaçlarının Belirlenmesi İhtiyaç ifade edilmesi güç ve karmaşık bir kavramdır ve çeşitli perspektiflerle anlaşılmalıdır. Bu aşamada toplumda ne tür ihtiyaçların var olduğunun, ihtiyaçların varlığını destekleyen verilerin neler olduğunun ve ihtiyaçların aynı toplumda yaşayan insanlar tarafından nasıl ifade edildiğinin ortaya konulması önemlidir. Toplumun ifade ettiği gereksinimlerine karşılanmasına yönelik hizmet verebilecek çok farklı meslek grupları vardır. Ancak ihtiyaçlar kaynakları aştıkları zaman, sorun toplum geneli bir sorun hâlini alır ve sosyal hizmet yanıtı gerektirir. Eğer toplum içinde barınma, ulaştırma, eğitim ya da yetersiz ekonomi temel birer sorunsal, bu sorunlar artık bireysel sorunlar olmaktan çıkarlar. Toplumun ortak ihtiyaçları olarak algılanmalıdırlar. Bu noktaya gelindiğinde ise makro odaklı geneli hizmet üretme becerisi ile sosyal hizmet uzmanları toplumda bireylerin kendilerini geliştirmelerini ve süreçlere tam katılımlarını sağlayacak biçimde güçlendirme odaklı hizmet vermelidir.

HİZMET BİRİMLERİ

Buraya kadar değinilen gereksinimlerin/ihtiyaçların karşılanması ve ortaya çıkmasına sebep olan sorunların çözümüne yönelik neler yapılabileceğinin belirlenmesi açısından üç farklı başlık altında hizmet birimleri ele alınmıştır. Gayri resmî Hizmet Sunma Birimlerinin İncelenmesi Toplum içerisinde hedef nüfusa yardım edecek gayri resmî birimlerin neler olduğu önemlidir. Sosyal hizmet mesleki jargonunda sosyal destek sistemleri olarak da yer alan doğal destek sistemlerinin ya da sosyal ağların toplum içerisindeki hedef nüfus için önemi belirlenmelidir. Toplum içerisinde sözü geçen gayri resmî birimlerin hangileri olduğunun ve bu birimlerin hizmet vermesi sürecinde etnisite ya da cinsiyetin etkili olup olmadığının ortaya konulması da bir gerekliliktir. Hedef nüfusa destek olan ağlar insan hizmet sisteminin bir parçasıdır. Aracı Hizmet Sunma Birimlerinin İncelenmesi Bu başlık altında toplum içerisinde hedef nüfusa destek olacak sivil toplum kuruluşları, komşu gruplar, kendine yardım grupları ve gönüllü dernekleri gibi aracı hizmet birimlerinin önemine, işlevsellik durumlarına ve daha çok destek verebilecekleri hedef nüfus grupları gibi temel bazı konuların nasıl irdeleneceğine değinilmiştir. Bu bağlamda sosyal hizmet uzmanının gönüllü dernekleri belirlemesi önemlidir. Sosyal hizmet uygulamasının sac ayaklarından sivil toplum kuruluşları, aracı hizmet sunma birimlerinin en geniş kapsamlı ve güçlü olanlarıdır Resmî Hizmet Sunma Birimlerinin İncelenmesi Bu başlık altında ise; kamu kurum ve kuruluşları ile kar amacı gütmeyen kuruluşların toplumda neden ve ne tür

hizmetler sunduklarının, sundukları hizmetlerin nüfus gruplarına göre farklılık gösterip göstermediğinin bilinmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur. Kâr amacı gütmeyen kurumlar sağlık ve sosyal hizmet sunumunun yasal araçlarıdır. Dolayısıyla geleneksel olarak toplumda özel bir müracaatçıyı hedefleyen gönüllü bir girişim ve tercih edilen kurum olarak görülürler. Bu bağlamda sosyal hizmet uzmanları hizmet türleri ile ve hükümetin hedef nüfusun ihtiyaçlarıyla gerçek bir biçimde ilgilenip ilgilenmediğiyle ilgili farklı perspektifler sunma becerisine sahiptirler. Eğer ideal olan hedeflenirse; kamu sektörü sosyo-ekonomik yetersizlikleri olanları ve sigortası olmayanları finanse edecektir ve bu şekilde özel kurumlar, kâr amacı gütmeyen kurumlar tarafından bakım hizmetinin yardım amaçlı olarak sağlanmasının önemini azaltma eğiliminde olamayacaktır.

SİSTEM YETERLİLİĞİNİN BELİRLENMESİ

Sistemde, analizi yapılan ihtiyaçların giderilmesine yönelik hangi kurumların var olduğunu bilmek tek başına yeterli olmayacaktır. Var olduğu belirlenen kurumların ve veriyor oldukları hizmetlerin ne kadar işlevsel olduğunun belirlenmesi etkililik için oldukça önemlidir. Birimler Arası Bağlantıların Belirlenmesi Sorunların çözülmesi ve ihtiyaçların giderilmesi odaklı çalışan kurumların hizmet işleyişleri bakımından aralarında koordinasyon olup olmadığının belirlenmesi, makro odaklı çalışan sosyal hizmet uzmanının müdahale sürecinde işini kolaylaştıran bir çalışma olacaktır. Örtüşen kurumlar ve hizmetleri mevcut ise bu topluma hizmet sistemini bir arada tutan ögenin ne olduğunu belirlemek de uzmanın bir başka kolaylaştırıcısıdır. Sorun İfadesinin Arıtılmasındaki Adımların Özeti Bu başlık altında makro sosyal hizmet uygulamasının bu ünite de çalışılan çerçevede ihtiyaç/sorun tanımlaması ve analiz aşaması özetlenmiştir.

ORGANİZASYONUN KAPSAMI

Modern dünyaya organizasyonlar dünyası da demek mümkündür. Yaşamımızın her döneminde, çalışma, sağlık, eğitim, sosyal vb. birçok alanda organizasyonlarla iç içe bulunuyoruz. Kısacası toplumsal yaşama bir anlamda örgütsel yaşam demek uygun olur. Organizasyonlar belirli ihtiyaçları ve amaçları karşılamak üzere kurulurlar. Amaçları olmayan bir organizasyon düşünülemez. Mal ve hizmet üretmek için iş bölümü yapılarak bir araya gelecek insanların çalışma yerleri, araç, gereç, malzeme ve tesisleri olması gerekir. Belirlenmiş amaçları ortak çaba harçayarak gerçekleştirmek üzere bir araya gelen, gerekli araç, gereç, malzeme, yer ve tesisle donatılmış olan ve her birinin görev, yetki ve sorumluluğu belirlenmiş kişiler veya gruplardan oluşan yapıya organizasyon denir.

SOSYAL HİZMET ORGANİZASYONLARININ TÜRLERİ

- Tekil veya Çoklu Hizmet Sunan Organizasyonlar
- Hükümete Bağlı Organizasyonlar
- Özel – kâr amacı Gütmeyen Organizasyonlar
- Kâr amacı Güden Organizasyonlar
- Gönüllü – Kendine Yardım Organizasyonları

BÜROKRASİ VE ÖRGÜTSEL YAPI

Günümüzde sosyal hizmet uzmanları çeşitli sosyal hizmet organizasyonlarında istihdam edilmektedir. Genel olarak, bu kurum ve kuruluşlar bürokratik yapıya sahiptir. Dolayısıyla sosyal hizmet uzmanları mesleki bilgi, beceri ve değerler ile bürokratik beklentiler arasında önemli farklılıklarla karşı karşıya gelmektedir. Sosyal hizmet uzmanları bu kurum ve kuruluşların yapısı, işleyişi ve değerleri ile çeşitli çatışmalar yaşayabilmektedir. Bilimsel ve teknolojik gelişimdeki baş döndürücü hıza rağmen istihdam edilen organizasyonlardaki değişimin yavaşlığı, bu yapılarda müracaatçıların gereksinimlerine aynı hızda yanıt üretilememesi, sosyal hizmet uzmanlarının sık karşılaştığı bir durumdur. Rasyonel örgüt Rasyonel organizasyon, örgütsel yapının, kurallarının ve işleyişlerinin, performansın belirlenmesindeki esas etken olduğu kabulüne dayalı bir mantığın hâkim olduğu düşüncenin ürünüdür. Rasyonel bürokratik model, makine düzeneğinde bir yapı biçimlendirmesiyle, mekanik bir parçanın üniteleri arasındaki ilişki ve organizasyon içindeki pozisyonların arasındaki ilişkiyi kıyaslayan bir model çizer. Kamu yönetimi Bürokrasi, özel yönetimden farklılığını vurgulamak üzere kamu yönetimi anlamında da kullanılmaktadır. Bu anlamda bürokrasi, devletin günlük yaşamda vatandaşa yansıyan yüzüdür. Büyük yapıli örgütler ve modern toplum Weber ve birçok sosyal bilimcinin de üzerinde durduğu biçimde, örgütlerin, büyümeleri ile doğru orantılı olarak bürokratikleşme eğiliminde oldukları görülmektedir. Bu açıdan başlangıçta devlet dairelerinin yanı sıra siyasî partilerde, sanayide ve hatta yargıda bu niteliğin bulunacağı kabul görmüşken, bugün bürokrasi, büyük yapıli bütün karmaşık örgütlerle ilişkili bir olgu olarak tanımlanma eğilimindedir. Verimsizlik ve kötü yönetim Bürokrasi denildiğinde akla verimsizlik ve kötü yönetim de gelmektedir. Bürokrasinin zayıf yönlerinden hareketle birçokları kavramın olumsuz yönüne dayalı anlamlar ifade etmişlerdir. Bu yönüyle "işlerin ağır yürütmesi, monotonluk, işlemlerin karmaşıklığı ve ihtiyaçların yeterince tatmin edilememesi vurgusu yapılmıştır. Memurlar tarafından yönetim Bürokrasi, demokrasi, aristokrasi ve monarşi gibi bir yönetim türü sayılarak, yönetici unsur olarak memurları göz önüne koymuştur. Bu anlam, bürokratların siyasal yaşamdaki etkin gücünün yanı sıra yetki ve güçlerini halkın zararına kullanmaları olgusunu da ifade eder. Sosyal hizmet bürokrasisi Sosyal hizmet kurumlarının karmaşık bir örgütlenmesi ve bürokrasisi vardır. Bu karmaşık bürokratik örgütlenme, alt birimlerden, küçük gruplardan ve bireylerden oluşmaktadır. Sosyal hizmet kurumları aşağıda sıraladığımız ayırıcı özellikleri olan bir sistemdir:

- Sosyal hizmet organizasyonlarında amaçlar sisteme dışsaldır. Bunun anlamı, amaçların kurum çalışanları için değil kurumdaki müracaatçıların yararına göre şekillendirilmiş olmasıdır.
- Çalışanlar ürün üretmeyen, hizmet eden kişilerdir. Hizmet işlevi sosyal hizmet organizasyonlarını üretim ve pazarlama organizasyonlarından ayırır.
- Organizasyon amaçları; bilgide, inançlarda, davranışlarda ve yeteneklerde değişim sağlama biçiminde tanımlanmıştır. Bu amaçları başarmanın araçları ve ölçülmesi oldukça karmaşıktır.
- Sosyal hizmet organizasyonunun en önemli unsuru uzmanlığa sahip olan kişilerdir. Bu uzmanlar sıklıkla organizasyonun klasik işleyişi ile çatışabilir. Uzmanın başarılı ve etkili olabilmesi için belirli bir özerkliğe sahip olması zorunluluğu vardır.

YÖNETİM KURAMLARI

Modern topluma egemen olan organizasyon paradigmasının aslında birbirlerine oldukça yaklaşan, ancak çıkış noktaları ve kültürel olarak ayrışmaları olan iki temel söylemin üzerinde geliştiğini belirtmeliyiz. Bunlardan birincisi, mühendislik eğitimi almış olan Amerikalı Frederick Taylor'un 1911 yılında yayınladığı Bilimsel Yönetimin İlkeleri başlıklı kitabıyla belirlenen ve özel kesim üretim örgütlenmesi üzerine yoğunlaşan bilimsel yönetim söylemidir. İkincisi ise Alman sosyal bilimci Max Weber'in toplumsal çözümlemeden yola çıkıp insan ilişkilerinde güç ve ondan kaynaklanan yetkenin meşrulaştırma biçimi olarak teknik yanlarını belirlediği bir yaşam tarzı olarak bürokrasi kuramıdır. Taylor'ın Bilimsel Yönetimi Frederick Taylor'ın öncülüğünü yaptığı "bilimsel yönetim" akımı, sanayi devriminin sonucunda ortaya çıkmıştır. İşletmelerin büyük boyutlara ulaşması ve sanayide tekellerin baskınlaşması bir yanda, 19. yüzyılın ikinci yarısında fen bilimlerinde kaydedilen ilerlemeler sonucu bilimin amaçlı ve sistemli bir biçimde üretime aktarılması diğer yanda, üretimi bilimsel kurallara bağlayarak geliştirme çabalarını ve bu zincirin bir parçası olarak Taylorizm'i kaçınılmaz olarak gündeme getirdi. Büyük ölçekli üretime daha önce geçmiş olan ABD'de ilk kez baş gösteren bilimsel yönetim uygulamaları I.Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında Avrupa'da da yayılmaya başladı. Yeni teknoloji ve yeni üretim tekniklerinin devreye girmesinin yanı sıra savaş sonunda belirli bir yoksullaşmaya uğramış olan toplumların maliyeti düşük tüketim mallarına olan talebindeki artış, büyük ölçekli üretime yol açarken, işletme yönetimi açısından da önemli sonuçlar doğuruyordu. Sanayi işletmelerindeki fiziksel ve malî hareketler çoğaldıkça yönetime düşen rol daha büyük ağırlık kazanmaya başladı. Taylor, iş sürecinin örgütlenmesi konularını irdeleyerek bunları bilimsel kurallara bağlamayı ve bu şekilde üretim sürecini daha etkin ve verimli kılmayı amaçlamıştır.

YÖNETİM OKULLARI WEBER'İN BÜROKRASİSİ

Yasalarla Düzenlenmiş Yetki Alanı. Bürokratik örgüt amaca ulaşmak amacıyla yaptığı organizasyonel yapı içinde bütün çalışmalarını belirli biçimler hâlinde resmî görevler olarak standartlaştırır. Görevlerin düzenliliği, sürekliliği ve yetkilerin kullanımı bu verilen belirli hükümler içerisinde yerine getirilir. Görev ve Otorite Hiyerarşisi. Örgütlenmede, her ne kadar tematik yapılar oluşturulabilse de, tüm yapılar birbirleri ile hiyerarşik bir sıradüzen içerisinde ilişkidirler. Ast üst ilişkisi içindeki bu organizasyon en üst noktada bir kişi ile temsil edilir. Yazılı Belgeler. Bürokrasinin yapısına ve işleyişine ilişkin hemen her şey resmî bir biçimde yazılı olarak belirlenmiştir. İletişim yazılıdır. Uzmanlaşma. Görevlerin yerine getirilmesinde gerekli işbölümünün bir sonucu olarak, belirli bir personelin belirli bir işte istihdamı ve o konu üzerinde zamanla uzmanlaşması görülür ve zamanla belirli görev standartlarının muhafaza edilebilmesi ve aynı zamanda görevin ilk başlangıcı için bir takım eğitim gereksinimleri ortaya çıkar. Gayri şahsilik. Rasyonel olmayan duygusal unsurları ortadan kaldırmada en önemli faktörlerden biri olarak bu hususu Weber bürokrasinin çok özel bir niteliği olarak değerlendirmiştir. Kurallar Sistemi. Bürokrasi, kişiye değil, soyut kurallara dayanır. Memurun bağlılığı, üst konumdaki amire değil, makama ya da görevedir. Kurallar sistemi, bürokraside çalışanların sorumluluklarını ve kendi aralarındaki ilişkileri tanımlar. Kariyer. Keyfiliğin önlenmesinde ve verimliliğin artırılmasında kullanılmak üzere öne sürülen bir diğer temel yapı taşı da kariyer sistemidir. Bürokraside memuriyet bir meslektir. Kamu ve Özel Yaşamın Ayrışması. Bürokrasinin hem yönetim hem de işgören düzeyindeki bütün unsurları için çalışma alanındaki tüm kullanım gören malzemelerin aidiyeti kendilerinde değil, örgütün zimmetindedir. Bürokratlar, bunları yalnızca örgütün amacının gerçekleştirilmesi yönünde iş görmek üzere emaneten kullanmaktadırlar. Yani bürokratik yapıdaki tüm varlıklar kişisel varlıklardan tamamen ayrıdır. Weber'e göre bürokrasi rasyonel kriterlere dayalı bir organizasyon modelinin ifadesidir. Kendi döneminin endüstri toplumlarının genel kabulü olan örgütsel yapılara mekanik yaklaşımın bir yansımasıdır. Bürokrasi modelinde insan unsuru arka plana itilmiş ve kültürel öğeler görmezden gelinmiş bile olsa, bu anlayış, o dönemin ve devamındaki gerek kamusal gerekse özel alandaki uygulamaları ile bugünün çağdaş demokrasilerinin oluşumuna katkı sağladığı gibi bugünün bilgi çağı anlayışlarına yol açan temellerin de oluşması için gerekli önkoşulu yerine getirmiştir. Sosyal hizmet uygulaması bürokrasinin kendine has özellikleriyle tutarlı bir şekilde işlev görür. Sosyal hizmet, mesleki eğitim ve uygulama yeterliği odağında yüksek düzeyde uzmanlaşmayı destekler. Bireyleri belirli görevlere yetkinliklerini temel alarak yönetsel kadrolara atamaya önem gösterilir. Son tahlilde, insanların sahip olduğu profesyonel bilgi ve beceri birikimi kişisel değerlerinin ötesindedir ve uygulamada tarafsızlık örgütsel etkinliğin temel koşulları arasında yer almaktadır.

FAYOL'UN YÖNETİM SÜRECİ

- Teknik işlevler (üretim, imalat ve transformasyon),
- Ticarî işlevler (alım, satım, değişim),
- Malî işlevler (sermaye üretimi ve yönetimi),
- Güvenlik işlevleri (malların ve kişilerin korunması),
- Muhasebe işlevleri (envanter, bilanço, istatistik) ve
- Yönetim işlevleri (öngörü, organizasyon, kumanda, koordinasyon ve kontrol). Organizasyonların büyüklüğü ve türüne bakılmaksızın yönetim fonksiyonu, örgütlerin işleyişinde önemli bir yere sahiptir. Fayol, yönetimin anahtar işlevlerini “öngöründe bulunma” ve “planlama” şeklinde saptamıştır. Ona göre, en akılcı ve etkin organizasyonlar, birlik, süreklilik, esneklik, titizlik, kumanda ve denetimi kolaylaştırıcı bir plan uygulamayı başaran organizasyonlardır. İdarenin evrensel ilkeleri daha sonra bu hedefler içinden damıtılarak çıkarılacaktır.

MAYO'NUN İNSAN İLİŞKİLERİ OKULU

İnsan İlişkileri Okulu, çatısı altında organizasyon üzerindeki çeşitli görüşleri toplayan dağınık ve değişen bir düşünce akımıdır. Elton Mayo yönetiminde Hawthorne fabrikasında yapılan ünlü araştırmalara, insani ilişkiler alanında daha sonra yapılan tüm araştırmaların başlangıç noktası ve ilham kaynağı olarak bakılabilir.

SİSTEM YAKLAŞIMI

Yönetim ve organizasyon disiplininin bugün kullanmakta olduğu sistem olgusu, bir biyolog olan Ludwig von Bertalanffy'nin 1920'li yıllarda çalıştığı “Genel Sistem Kuramı”na dayalıdır. Bertalanffy,

sistemlerin hiyerarşik basamaklarını ortaya koymuştur. Sosyal hizmet uygulamalarının birçok aşaması temelde sistem kuramına dayalı olarak yapılmaktadır.

DURUMSALLIK YAKLAŞIMI

Yönetim üzerine olan klasik, neoklasik ve modern yaklaşımlar, örgütsel sorunlara çözüm getirecek tek bir model üzerine çalışmışlardır. Bu yaklaşımlar çoğunlukla, sundukları bu modellerin genel, evrensel ve her örgüt için geçerli olduğu iddiasındadırlar. Ancak değişik düşünürler tarafından farklı örgütsel koşullarda yapılan araştırmalar, her organizasyona uygulanabilecek evrensel modellerin olabileceği varsayımını reddeder niteliktedir. Evrensellik ilkesine bir karşı duruş gösteren durumsallık yaklaşımında temel fikir, organizasyonlarda yönetici davranışlarını belirleyen tek bir modelin olmadığıdır.

TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ

Güncel organizasyon yaklaşımlarının en önemlilerinden birisi “Toplam Kalite Yönetimi”dir. Özellikle 1970’lerdeki petrol kriziyle birlikte Batı dünyasının ilgisini çeken bu anlayış, Japon yönetim felsefesinin bir alt sistemi olarak görülmektedir. Günümüzün sıkça vurgulanan “sürekli değişen rekabet ortamı”nda toplam kalite yönetimi, oldukça popüler bir kavram hâline gelmiş ve toplam kalite yönetimine yönelim hızlanmıştır. Toplam kalite yönetiminde “müşteri odaklılığı”, “müşteri tatmini”, “müşteri memnuniyeti” kavramlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Toplam kalite yönetimi, hizmet alanların gereksinimlerini karşılayabilmek için kullanılan insan, iş, ürün ve/veya hizmet kalitelerinin sistematik bir yaklaşım ile tüm çalışanların katkıları ile sağlanmasıdır. Bu yönetim şeklinde, uygulanan her süreçte tüm çalışanların fikir ve hedefleri kullanılmakta ve tüm çalışanlar kaliteye dâhil edilmektedir. Toplam kalite yönetimi, hizmet alanların isteklerini en ekonomik düzeyde karşılamak amacıyla, organizasyon içindeki pazarlama, mühendislik, imalat ve müşteri hizmetleri gibi çeşitli ünitelerin kalitelerinin oluşturulması, yaşatılması ve geliştirilmesi yolundaki çabaları birleştirip düzenleyen etkin bir sistemdir.

TÜRKİYE'DEN VE DÜNYADAN İYİ MAKRO SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI

Sosyal hizmet disiplinin önemli bir boyutu, bir ihtiyaca ya da bir probleme yanıt niteliğindeki makro düzeydeki müdahalelerden oluşmaktadır. Problemin ya da ihtiyacın doğru olarak belirlenmesi birincil olarak önemli bir husustur. Bu noktada sosyal hizmet uzmanının analiz becerisi ile mevcut durum ve verileri süzgeçten geçirerek doğru sorunu ya da ihtiyacı belirlemesi, gerekli kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler gibi kurumsal yapıların tespitlerinden/analizlerinden yararlanması önemli bir konudur. Makro sosyal hizmet uygulaması, çok sayıda yaklaşımın uygulanmasına dayalıdır ve meslekî değer ve etik çerçevesinde yürütülür. Ayrıca makro uygulama, pek çok disiplinin ve profesyonelin etkileşim hâlinde olmasını ve multidisipliner bir şekilde çalışabilme yeteneğini gerektirmektedir. Sosyal hizmet disiplini, toplumla çalışma ile ilgili ihtiyaç duyulan alanlarda benzer makro sosyal hizmet uygulamalarını geliştirme ve yürütme sorumluluğunu üstlenmektedir.

TOPLUMLA ÇALIŞMA

Toplumla çalışma, sosyal refah amaçları için toplumda değişiklik yapmayı hedef alan ve bu yöndeki çalışmaların en etkin biçimde toplumun demokratik katılımı ile gerçekleşeceğine inanan bir sosyal hizmet yöntemidir. Tarihsel gelişiminde kişilere yönelik olarak başlayan sosyal hizmet uygulamaları ancak toplumla çalışma yöntem ve tekniklerinin gelişmesiyle katılım bakımından daha büyük bir anlam kazanmıştır. Toplumla çalışma yöntemi, sosyal hizmetin temel değerlerinden olan sosyal refah amaçları doğrultusunda toplumda istenen değişimin oluşmasını amaçlar. Toplumla çalışma yönteminin dayandığı bazı temel düşünceler vardır. Bu düşünceler, insan davranışlarının doğasına uygun ve doğruluğu önceden kabul edilen ancak demokratik koşullarda uygun fırsatlar verildiğinde kendisini gösteren düşüncelerdir.

Bu düşünceler;

- a) Toplumların kendi yetenek ve kapasitelerini geliştirebilecekleri düşüncesi,
- b) İnsanların değişmeyi istedikleri ve değişebilecekleri düşüncesi,
- c) Halkın kendini ilgilendiren önemli değişikliklerin yapılması, düzenlenmesi ve yürütülmesinde, katılımının gerekli olduğu düşüncesi,
- d) Toplum yaşamında, inanma ve benimseme sonucu gerçekleşen değişiklikler, empoze edilen değişikliklerden daha kalıcı ve geliştirici niteliğe sahip olma düşüncesi,
- e) Toplumun gelişme sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm süreçlerinin birbiriyle ilişkili olduğu düşüncesidir. Toplumla çalışma, belirtilen bu düşüncelerine “ Toplum Örgütlenmesi” ve “ Toplum Kalkınması” yöntemleriyle ulaşmaya çalışır.

TOPLUMLA SOSYAL HİZMET

Sosyal hizmetin görevi, birey ile toplum arasında, her ikisinin karşılıklı doyum gereksinmelerini karşılayan süreçleri uzlaştırmaktır. Karmaşık ve değişmekte olan bir toplumda, bireyin topluma ait ve üretken bir unsur olarak katılma arzusu ile toplumun kendi üyelerini toplumla bütünleştirmek ve onları geliştirip zenginleştirmek yeteneğinde tikanıklıklara rastlanmaktadır. Sosyal hizmetin müdahalesi bu tikanıklara bireyin gelişme, toplumla bütünleşme hızına ve toplumun çeşitli unsurlarını verimli ve dinamik bir bütünde toplanması için harcanan örgütlenmiş çabalara yöneliktir. Bireylere, ailelere, gruplara, örgütlere/kurumlara ve topluma hizmet etme hedefine dayanan sosyal hizmet mesleğinde toplum çalışması; fırsatları azaltan ya da artıran ve toplumdaki davranışlara yön veren sosyal güçlere odaklanmaktadır. Sosyal Hizmet Mesleğinde Toplumla Çalışmanın Hedefleri Yaşam kalitesini geliştirmek: Temel insan ihtiyaçlarını (beslenme, barınma, güvenlik, eğitim ve sağlık için fırsatlar, istismardan korunma, yaşamını etkileyecek karar ve süreçlere katılım gibi) referans alan çalışmalardır. Savunuculuk: Hangi yapıların ve davranışların insanları ve toplumları onların tüm potansiyellerine erişmelerinde sınırladığını belirlemek için çalışma yapmayı, engelleri kaldırmada bireylerle çalışarak izleme yapmayı, amaca yönelik değişim faaliyetleri ile sağlıklı gelişim fırsatlarını geliştirmeyi içermektedir. Sosyal ve ekonomik gelişim: Bireylerin geçim kaynaklarını artırmak ve geliştirmek için toplumdaki iyileştirmeleri içermektedir. Hizmet ve Program planlama: Tüm toplumun ve belirli bir nüfus grubunun ihtiyaçlarını değerlendirme ve bu ihtiyacı karşılayacak plan yapı ve kaynakları geliştirmeyi kapsamaktadır. Hizmet bütünleştirme: Toplumdaki bireylerin geniş kapsamlı ihtiyaçlarına yönelik mevcut müdahalenin devamlılığı ve her çeşit hizmetin bütünleştirilmesini içermektedir. Politik ve sosyal aksiyon: Mevcut politikaları değiştirmek, daha ilerici kanunlar oluşturma ve politika yapıcılarının değişimi için gerekli olan politik bir süreci

yansıtmaktadır. Sosyal adalet: İnsan eşitliği; ırk, etnisite, cinsiyet ve milliyet farkı gözetmeksizin fırsatlara eşit ulaşımı inşa etmeyi içerir. Toplumla çalışmanın değer temeli sadece insan onuruna saygı anlayışına dayanmaz, aynı zamanda ailelerin ve toplumun bağımsızlığına, siyasi ve politik temelde adalet dağılımının gelişimine odaklanır. Sosyal hizmet mesleğinde toplumla çalışma; grupların ve örgütlerin davranış düzenlerini ya da insanların toplum yapılarıyla ilişkilerini ve etkileşimlerini değiştirmeye yönelik becerileri gerektirmektedir. Toplumun örgütlenmesini temel alan toplumla çalışma; toplumun ihtiyaçları odağında amaçları belirler ve önceliklerine göre sıralar. Bu noktada, toplumda değişim için toplumu cesaretlendirmek, kaynakları hazır hâle getirmeyi, harekete geçmek üzere toplumdaki kurum ve örgütlerle iş birliği yapmayı ve olumlu tutumlar geliştirmeyi içeren uygulamaları kapsamaktadır. Toplum örgütlenmesinin önemli bir boyutunu içeren sosyal planlama ilkesi, toplumda yer alan üyelerin kendilerini gerçekleştirmelerine, toplumdaki kurum/kuruluşların hizmetlerinin sistematik biçimde işleyişine ve gelişiminin sağlanmasına katkı sağlamaktadır. Toplum örgütlenmesi ve sosyal planlama uygulamaları ile bireylerin katılımı odağında temel ihtiyaçların karşılanması ve sosyal adalet ilkesinin işlevsellik kazanması sağlanmaktadır. Sosyal hizmet uzmanlarının topluma yönelik etik sorumlulukları: Sosyal refah, Toplumun katılımı, Toplumun acil gereksinimleri ve Sosyal ve siyasal eylemdir. Sosyal hizmet bilgi ve beceri temelinde, sosyal hizmet uzmanları; bireylerin yaşamlarının iyileştirilmesinde, sosyal adalet ve hak temelli yaklaşım odağında, sosyal politikalara ilişkin uygulamaların gerçekleştirilmesinde önemli sorumluluklara sahiptir.

MAKRO UYGULAMA KAVRAMSAL ÇERÇEVE: PROBLEMİ, NÜFUSU VE ALANI ANLAMAK

İyi bir sosyal hizmet uygulaması, öncelikle anlamayı gerektirir. Toplumu ve örgütleri anlamak, sosyal hizmet uygulamalarına karmaşık bir boyut eklemektedir. Fakat bu anlayış, makro boyutta uygulamaların başarılı olabilmesi için önemli bir yordayıcıdır. **DÜNYADAN MAKRO SOSYAL HİZMET UYGULAMASI ÖRNEKLERİ**

Toplum ortaklığı, kamu yararı için planlanan değişimi gerçekleştirebilmek adına vatandaşlar ve uygulayıcılar arasında kurulan ittifaktır. Vatandaşlar ve uygulayıcılar arasındaki güçlü ittifak, gençlere ve ailelerine düzensiz bir şekilde hizmet veren toplumdaki kuruluşlar arasında statüko düzeninin bozulmasına yol açmaktadır. Toplum ortaklığı, okullar ve toplum örgütleri arasındaki değişmeyen kurumsal sınırlılıkları bulanıklaştırma ya da kaldırma potansiyeline sahiptir. Sosyal hizmet uzmanları okul tabanlı hizmetler için toplum ortaklığında önemli bir liderlik rolü üstlenmektedir. Toplum ortaklığı: Toplum gündeminin oluşturulması, Toplum ortaklığı yapısı, analiz, toplum tasarrufu, teknoloji ve güvenlik olmak üzere altı eylem ilkesinden oluşmaktadır. Toplum Kapsamlı- Ulusal Babalık Girişimi Kamu politikaları, babalık ile ilgili çalışmalarda önemli roller üstlenmiştir. Evliliği sürdürme, geliştirme, sorumlu ebeveynliği geliştirme, babanın ekonomik statüsünü geliştirme ve ulusal medya kampanyaları ile sorumlu babalığı geliştirme çalışmaları için fonlar oluşturulmuştur. Ulusal seviyede, kurum bakımı altındaki çocukların çoğu babaları ile görüşmemekte, çocuk refah hizmetlerinin bu konuda yetersiz kaldığına ilişkin endişeler artmaktadır. Birleşmiş Milletlerin genelinde ulusal babalık girişimi gibi programlarla personel eğitim programları düzenlenmiştir. Toplum, babalık programları için iş birliğini ve babalarla çalışacak olan elemanların eğitiminin yaygınlaştırılmasında önemli role sahiptir. Yeni internet ve yayın materyaller, babalar için hedeflenen hizmetlerin yayımlanması, babalarla yapılacak olan uygulama yaklaşımlarının kolayca anlaşılmasında yardımcı kaynaklardır. Toplum Uygulamaları Yaklaşımı Uygulama yaklaşımları genellikle, toplumda babalarla çalışmada destek grupları, ebeveyn eğitimi ve babaların dâhil olduğu faaliyetlerle yürütülmektedir. Genel olarak teröpatik ve güçlendirme temelli olmak üzere iki destek grubu vardır. Teröpatik gruplarda ele alınan önemli konular, çocukla bağın kopmasına direnç gösterme, direnme gücünü artırmak için duyarlılığı ve empatiyi artırma, aile odağında erkekliği geliştirme ve pozitif benlik imajını geliştirme gibi konulardır. Güç odaklı destek gruplarında ise, sürekli baskı altında hisseden ve haklarından mahrum kalan babalarla oldukça iyi işleyen gruplardır. İki çeşit grup vardır. Birincisi, haklarının ihlal edildiğini düşünüp boşanmış babalar; diğeri ise medya tarafından kötü baba, çocuğuna ilgi göstermeyen baba imajına maruz kalan Amerikan- Afrikalı babalardır. Babalık programları, sıklıkla okullarda, dinlenme- eğlence merkezlerinde uygulanmaktadır.

TÜRKİYE'DEN MAKRO SOSYAL HİZMET UYGULAMASI ÖRNEKLERİ NAR TANELERİ:

Güçlü Genç Kadınlar, Mutlu Yarınlar: Proje, Boyner Holding ve Grup Şirketlerinin 2008 yılında eğitim ve istihdamda kadın- erkek eşitliği, çocukların ve gençlerin eğitimi üzerine gerçekleştirdiği sosyal sorumluluk çalışmalarını değerlendirmek üzere bir araya gelmeleri sonucu bir sosyal sorumluluk projesi olarak ortaya çıkmıştır. Proje Amacı: Toplumda sosyal ve ekonomik dışlanmaya maruz kalan yetiştirme yurtlarında yetişen/yetişmiş olan genç kadınların sosyo-ekonomik açıdan güçlenmesi yoluyla Türkiye'nin kalkınmasına ve kadınların iş gücü piyasasına dâhil olmalarına destek vermek ve ilgili kurum ve kuruluşlar arasında güç birliği oluşturmak ve mevcut iş birliklerini geliştirmektir. 2009-2011 yılları arasında eğitime katılan genç kadınların %41,32'si istihdama katılmış, % 45,45'i eğitime

devam etme kararı almış, % 13,22'si aktif iş arama sürecine girmiştir.

GÖNÜL ELÇİLERİ

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından; toplumda gönüllülük kavramına yönelik farkındalığının geliştirilmesi, toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacak gönüllü sayısının artırılması, insan kaynağı ihtiyacının güçlendirilmesi ve gönüllü çalışmanın yaygınlaştırılması amacıyla başlatılmış bir projedir. Gönül elçisi, hedef grupların ihtiyaçlarına göre kendi ilgi, bilgi, beceri ve deneyimleri kapsamındaki her tür sosyal hizmete katkı verebilir. Bu hizmetler kurum ve kuruluşlarda verilebileceği gibi ev ziyaretleri ile de yürütülebilir. Gönül Elçilerinden beklenen temel görev, toplum ile kamu kuruluşları tarafından verilen hizmetler arasında iletişim sağlamaktır. Gönül elçisi hizmet vereceği alana (örneğin; koruyucu aile, kaliteli yaşlanma ve kuşaklar arası uyum, engelli ve hizmetlere erişim, aile ve yoksulluk, kadın ve güçlenme vb.) ilişkin il, ilçe ve mahalle düzeylerinde farkındalık toplantılar ve görüşmeler yapar. Gönül elçileri, tercihen kendi, eğitim, mesleki deneyim ve becerileri ile ilgili konularda hizmet verir.

TOPLUMLA SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ MODELLERİ

Sosyal hizmet uzmanlarının insanların sosyal işlevselliğini geliştirmek ve yaşamlarını iyileştirmek için toplum kaynaklarını geliştirmek, bu kaynaklardan yararlanmalarını sağlamak ve bu kaynakları yönetmek amacıyla toplumla sosyal hizmet yöntemine başvurması ve toplumla sosyal hizmet uygulaması modelleri hakkında bilgi sahibi olması gereklidir. Toplumla sosyal hizmet uygulaması için kavramsal modeller, uygulama yaklaşımını belirleme ve şekillendirme tasarımı anlamına gelmektedir. Modeller kuramsal kavramları birbirine bağlar ve yapılacak eylem için yol gösterir. Modeller, aynı zamanda toplumla çalışma için güçlü bir eğitim, planlama, çözümleme ve kendini değerlendirme aracı işlevlerini de görür. Uygulama modelleri; amaç, yöntem, aktivite ve uygulayıcının üstleneceği roller bakımından farklılıklar gösterir. Toplumla sosyal hizmet uygulaması için gerekli beceriler mikro alandan makro alana sosyal hizmet uygulamasını gerçekleştirmek için gereklidir.

MAHALLE VE TOPLUM ÖRGÜTLENMESİ

Toplum örgütlenmesi; sosyal sorunları çözmek ve planlı ortak eylem yoluyla sosyal iyilik hâlini güçlendirmek amacıyla ortak konuları olan bireylere, gruplara ve topluluklara ya da belli coğrafyada yaşayan insanlara yardım etmek amacıyla sosyal hizmet uzmanları ve diğer profesyoneller tarafından kullanılan bir müdahale sürecidir. Toplum örgütlenmesinin ilişkiler sorununun ile ilgili bir sosyal hizmet süreci olarak tanımlanmıştır. Buna göre toplum örgütlenmesi uygulamasının ana amacı, toplumsal uyum sürecini kolaylaştırmaktır. Toplum örgütlenmesinde sosyal hizmet uzmanının rolü özel konumuna, çalıştığı toplumun niteliğine, odağına göre değişir. Duruma göre analist, planlayıcı, katalizör, yorumlayıcı, eğitici, konferansçı, toplumsal aksiyonist vb. roller üstlenir. Toplum örgütlenmesi her türlü coğrafi alanda sürdürülebilir. Gereksinmelerin keşfi ve tamamlanması toplumsal gereksinme ve güçlüklerin tedavisi, önlenmesi, ihtiyaç ve kaynakları birleştirme, değişen gereksinmelere kaynakların yeniden daha iyi uyumunu sağlamakla ilgilidir. Kısaca, herhangi bir hizmet alanında sosyal refah gereksinimi ve kaynaklar arasında uyum sağlama ve düzenleme sürecidir. Toplumla sosyal hizmet uygulaması, bir toplumdaki yurttaşların yaşam kalitelerini artırmaları ve toplumu güçlendirmek için bir araya gelmeleri sonucunda gerçekleştirilir. Bu tür toplumla sosyal hizmet uygulamasının bir görevi gerçekleştirme ve kapasite oluşturma olmak üzere iki temel odağı bulunmaktadır. Görevi gerçekleştirme, içinde yaşadıkları toplumun sosyal ve ekonomik koşullarını geliştirilmesiyle ilgili bir dizi görevi yerine getirmek için yurttaşlar tarafından yapılan çalışmalarını ifade etmektedir. İkinci odak olan kapasite oluşturma toplumda örgütlenme ve liderlik yapma becerilerinin geliştirilmesinde toplum üyelerine yardımcı olmayı içerir. Bu model, demokratik süreçler, oybirliği yaklaşımı, gönüllü iş birliği, yerel liderliğin geliştirilmesi ve kendine yardım konularını vurgulamaktadır. Mahalle ve toplum örgütlenmesi için öncelikle mahalle ve toplum belirlenmeli ve çalışma ilişkisi kurulmalıdır. Sosyal hizmet uzmanları liderler, katılımcılar ve bölge örgütleriyle birlikte çalışarak çalıştay ve eğitimler düzenleyerek örgüt oluşturma becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olmalıdır. Toplum Örgütlenmesinin Temel İlkeleri Toplum örgütlenmesi, sosyal hizmet mesleğinin en son gelişen yöntemidir. Sosyal hizmet mesleğinin tüm temel değer ve ilkeleri burada da geçerlidir. Toplum örgütleyicisi, mesleğin temel ilke ve değerleri doğrultusunda, hareket eder. Uygulamada uzmana, toplum örgütlenmesi temel ilkeleri rehberlik eder. Bu ilkeler içinde, katılım ilkesi önemli bir yer tutar. Her sosyal refah programı, toplumun desteği, anlayışı üzerinde kurulmalıdır. Olanaklar ölçüsünde her sosyal refah programı, vatandaşların etkin katkı ve liderliğini içermelidir. Toplum Örgütlenmesi Yaklaşımları

Bu yaklaşımlar:

- a) Grup yaklaşımı
- b) Hizmet yaklaşımı
- c) Süreç ve Sorun çözme yaklaşımı
- d) Değiştirme yaklaşımı
- e) Kuramsal (yapısal) yaklaşımdan oluşmaktadır.

İŞLEVSEL TOPLUMLARIN ÖRGÜTLENMESİ

Bu modelin temel özelliği, coğrafi bir toplumdan ziyade işlevsel bir toplum üzerinde odaklanmasıdır. İşlevsel toplum örgütlenmesinde odak, seçilen bir konuda kabul ve içerme düzeyinin artırılması amacıyla sosyal adalet ve politik değişiklik için savunuculuk yapmaktır. İşlevsel bir toplum AIDS, kürtaj, suç ve aile içi şiddetin önlenmesi gibi ortak bir konu üzerinde odaklanmayı gerektirir. Bu tür

örgütlenmenin temel amacı sosyal adaletin gerçekleştirilmesidir. İşlevsel örgütlenmede, sosyal hizmet uzmanları kaynak kişidir ve kolaylaştırıcıdır; grubu örgütlemeye, sorunları belirlemeye, üyeleri seçmeye ve savunuculuk stratejilerini ve taktiklerini belirlemeye yardımcı olabilir. Sosyal hizmet uzmanları aynı zamanda araştırma ve analiz tekniklerini öğretebilir. İşlevsel toplum örgütlenmesinde, hedef toplum üyelerinin coğrafi olarak farklı yerlerde olması nedeniyle sosyal hizmet uzmanları yazışma ve iletişim konularında sorumluluk alabilir.

SOSYAL VE EKONOMİK KALKINMA

Sosyal ve ekonomik kalkınma için fırsatlar sağlama sosyal hizmetin merkezî olagelmıştır. Kalkınma çabalarının etkili olabilmesi için sosyal ve ekonomik kalkınmanın birlikte işlemesi gereklidir. Kalkınma çabaları sosyal kalkınma, sürdürülebilir kalkınma ve insani kalkınmadan oluşur.

SOSYAL PLANLAMA

Sosyal planlama modeli, problem çözmenin teknik sürecini vurgular. Sosyal hizmet uzmanları bu modelde sosyal sorunları tanımlama ve çözme rolünü üstlenir; veri toplama, veriyi çözümlene ve program tasarımı, geliştirilen programları uygulama ve kolaylaştırma rollerini yerine getirir. Bu modelin felsefesi, önce verileri toplamak ardından akılcı adımı atmaktır. Sosyal planlama, sosyal hizmet uzmanlarının toplum refahını sağlama sorumluluğunu yerine getirmesi için bir araçtır.

PROGRAM GELİŞTİRME VE TOPLUM LİYEZONU

Bu modelin temel odağı, yeni hizmetler tasarlamak ya da var olan hizmetleri geliştirmektir. Bu modelde, sosyal hizmet uzmanları tarafından üstlenilecek olası roller planlayıcı, öneri hazırlayıcısı, arabulucu, sözcü, fon sağlayanlar ve hizmetlerden yararlananlar ile çalışmada kolaylaştırıcı olarak sıralanabilir. Program yerleşik hâle geldikçe hizmetlerin amaçlarına ulaşması için sosyal hizmet uzmanları denetleyici, yönetici, değerlendirici gibi ilave rolleri üstlenebilir.

EŞ YÖNETİM (KOALİSYON) OLUŞTURMA

Eş yönetim oluşturma, iş birliğinin bir türüdür. Eş yönetimler, gruplar arası eylem ve iş birliği gereksinimi ve isteğinden ortaya çıkan karmaşık yapılardır. Sosyal politika düzeyinde çalışanlar için eş yönetim oluşturma önemli bir işlemdir. Eş yönetimleri oluşturan birimler hem özerkliklerini koruma hem de bir arada çalışma mücadelesindedir. Bu nedenle eş yönetimler dinamik bir gerilime sahiptir. Bu modelde sosyal hizmet uzmanlarının üstlenebileceği roller, insani hizmet eş yönetimlerini oluşturma ve devamlılığını sağlamak için liderlik yapma, arabuluculuk, gerilimi dengelemek için müzakerecilik ve eş yönetimin odağını koruması için liderlik rolleri olarak sıralanabilir. Eş yönetimler geçici, yarı geçici ve kalıcı olabilirler.

POLİTİK VE SOSYAL AKSİYON

Bu model, sıklıkla temel kurumlarda ya da formel örgütlerin temel politikalarında esaslı değişiklikler gerçekleştirmeyi amaçlar. Toplumla sosyal hizmet uygulamasının diğer biçimlerinin tersine, politik ve sosyal aksiyonda güç yapısına karşı çıkma ve muhalefet etme esastır. Bu modelde sosyal hizmet uzmanlarının rolleri, savunuculuk, kışkırtıcılık ya da tahrikçilik, aktivist, partizan, aracı ve müzakereci olarak sıralanabilir. Müracaatçı gruplar, baskıcı güç yapısının kurbanı olarak görülür, toplumda dezavantajlı ve baskı altında bir kesim olduğu ve bu grupların seslerini duyurabilmek ve ihtiyaçlarını kolektif olarak anlatmada örgütlenmeleri için yardıma ihtiyaç duyduklarını varsayılır. Bu grupların örgütlenmesiyle demokrasi veya sosyal adaletle uyumlu olarak daha iyi hizmet için kaynakların artırılması konusunda baskı gücü oluşturulmaktadır.

TOPLUMSAL HAREKETLER

Toplumsal hareketler, sosyal ve ekonomik koşulları değiştirmek için insanlık tarihi boyunca var olmuştur. Daha adil ve koruyucu topluma doğru gelişmeye, toplumsal hareketler yoluyla yardımcı olunabilir. Genel olarak sosyal hizmet uygulamaları toplumsal hareketlere katkı verir ve sosyal hizmet uzmanlarının yaptıkları uygulamalar toplumsal hareketlerden etkilenir. Örneğin, sivil haklar hareketi sosyal hizmet uzmanlarının risk altındaki nüfus için sosyal ve ekonomik adaletin geliştirilmesi konusuna daha fazla odaklanmasına neden olmuştur. Kadın hakları hareketi cinsiyet rolü beklentilerinde ve kadın erkek ilişkilerinde esaslı değişiklikler yaratmıştır. Sosyal hizmet uzmanları, toplumsal hareketlere gönüllü olarak katılabileceği gibi istihdam edilerek de katılabilir. Sosyal hizmet uzmanları, toplumsal hareketler modelinde savunucu, danışman, araştırmacı ve sözcü olarak işlev görebilir.

TOPLUMLA SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ BECERİLERİ

Toplum, bir nüfusa sahip, ortak kurumları ve değerleri olan, bireyleri ve kurumları arasında anlamlı toplumsal etkileşimler olan bir sosyal sistem olarak tanımlanabilir. Toplumlar, farklılaşan özellikleri nedeniyle farklı seçimler yaparlar ve bu nedenle neyin önemli olduğu toplumlara göre değişir. Toplumlar için neyin önemli olduğunu belirlemek ise olumlu bir bağlantı kurabilmek için büyük önem taşır. Her toplumda çeşitli gereksinimleri olan farklı gruplar vardır. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanları hedef toplumu farklı yönleriyle incelemelidir. Müdahale yapılacak toplum hakkında mümkün olan her şeyin bilinmesi ve anlaşılması gereklidir. Sosyal hizmet uzmanları, hedef toplum üzerinde odaklanmakla birlikte hedef toplumun içinde bulunduğu büyük toplumdaki tutulamayacağını da göz önünde bulundurmalıdır. Bir toplumu anlamak isteyen sosyal hizmet uzmanlarının öncelikle özel odağı belirlemesi gerekir. Toplum bir kez daraltıldığında ve tanım uygun bir şekilde sınırlandırıldığında, toplumun diğer tüm boyutları, toplumun bakış açısından keşfedilerek incelenebilir. Beceri, bilgi ve değer ile birlikte sosyal hizmet uygulamalarının üçlü sacayağını oluşturur. Toplumla sosyal hizmet müdahalesi aşamalar halinde ilerleyen plânlı bir müdahale sürecidir. Bu ünite her bir aşama, o aşamanın gereklilikleri bağlamında anlatılmıştır ve her bir gereklilik sosyal hizmet uzmanının sahip olması gereken beceriyi ifade etmektedir.

ÖN DEĞERLENDİRME

Toplumu anlama yolunda ilk adım, bir toplumdaki unsurları bir diğeriyle karşılaştırmaya yardımcı olacak bir çerçeve oluşturmaktır. Ön değerlendirme yapabilmek için hedef toplumu saptama, toplumun özelliklerini ortaya koyma, farklılıkları tanıma ve yapıyı belirleme olmak üzere dört odaktan oluşan bir çerçeve gereklidir. Bu çerçeve aynı zamanda sosyal hizmet uzmanlarının yerine getirmesi gereken görevlere işaret eder. Hedef Toplumu Saptama Hedef toplum üyelerinin özelliklerini anlamak, değerlendirme sürecinde sosyal hizmet uzmanlarının yerine getirmesi gereken görevlerdendir. Sosyal hizmet uzmanlarının sosyal hizmet müdahalesinin odağı olan toplumu ve üyelerini tanıması ve anlaması gerekmektedir. Bunun için hedef toplumun tarihi, nüfusu ve toplumu oluşturan insanların özellikleri belirlenmelidir. Ayrıca, toplumdaki bireylerin gereksinimlerini nasıl algıladığı ve toplumdaki bireylerin yaşadıkları toplumu ve toplumun kendi gereksinimlerine yönelik tepkilerini nasıl algıladığının belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Toplumu Özelliğini Ortaya Koyma Toplumu özellikleri, yapı, tarih ve nüfus, ekonomik sistem, siyasal sistem, sosyal-kültürel sistem, insani hizmet sistemi ve genel konular başlıkları altında ortaya konulabilir. Sosyal hizmet uzmanları uygulama yapacakları toplumun sınırlarını belirlemelidir. Geniş alanlarda hedef toplumun tümünün gereksinimlerini bir kişinin belirleyemeyeceğini bilen sosyal hizmet uzmanları geniş bir toplumun yönetilebilir bir bölümü üzerine odaklanır. Toplumu anlamının bir boyutu da alan kullanımudur. Sosyal hizmet uzmanları, toplumla sosyal hizmet uygulaması yapılacak toplumdaki sosyal sorunları belirlemelidir. Toplumu sosyal hizmet müdahalesi, seçilmiş bir toplum ve bu toplumun yaşadığı özel bir sorun etrafında düzenlenme ve algılanma eğilimindedir. Toplumdaki baskın değerleri anlamak sosyal hizmet uzmanlarının toplumla sosyal hizmet uygulaması sürecinde yerine getirmesi gereken görevlerden bir diğeridir. Toplumu anlama sürecinde dikkate alınacak bir diğer değişken değerlerdir. Değerler, toplumu oluşturanlar tarafından kabul edilen inançları içerir. Hangi gereksinimler ve sorunlardan toplumun sorumlu olduğu ve toplumun hangi gereksinimlerinin öncelikli olduğunu da belirlemesi gereklidir. Son olarak toplumdaki özel sorunların belirlenmesi için hangi stratejilerin kullanılması gerektiği, toplumun insanlara yardım veya tedavi olanağı verip vermemesi gerektiği ve toplumun insanların gereksinimlerini belirlemek için kaynaklarını kullanıp kullanmaması gerektiği konularına açıklık getirmelidir. Ayrıca hedef toplumdaki insanların yardım alma ve verme konusundaki düşüncelerine ve toplumda hedef toplumu etkileyen kararlar alınırken öncelikli olarak baskın olan ortak bakış açısının neler olduğu konularına açıklık getirilmelidir. Farklılıkları Tanıma Her toplumun farklı özellikleri vardır. Sosyal hizmet uzmanları toplumlardaki farklılık etmenlerini de göz önünde bulundurur. Toplumun ırksal ve etnik örüntüsünü tanımak önemlidir. Irk ve etnisite ile ilgili olarak sosyal hizmet uzmanları hangi grupların toplumla bütünleşmiş ya da toplumdan ayrılmış olduğu konusunda bilgi sahibi olmalıdır. Sosyal hizmet uzmanları aynı zamanda çeşitli grupların birbirlerine karşı tutumlarını da bilmelidir. Farklılık hakkındaki bilgiler, nüfus sayımı verilerinden ya da yapılan araştırmalardan elde edilebilir. Hedef toplum üyeleri arasında gözlenen farklılıkların neler olduğu, hedef toplum üyeleriyle toplumdaki diğer gruplar arasında ne tür farklılıkların gözlemlendiği, hedef toplumu

oluşturan nüfus arasındaki farklılıkların, içinde bulunulan büyük toplum tarafından nasıl görüldüğü ve hedef toplumun tanımlanabilecek güçlerinin neler olduğu ve bu güçlerin güçlendirmeye nasıl katkıda bulunabileceği konularına açıklık getirilmelidir. Sosyal hizmet uzmanları farklılıkları hedef toplumdaki potansiyel güç olarak görebilir, ancak farklılıkların daima başarılı sonuçlar için alternatif tanımlar içermesi gerektiğini hatırlamak zorundadır. Toplum etkileşimini anlamak için gerekli bilgiler birçok bireyden ve küçük gruplardan toplanabilir. Sosyal hizmet uzmanları hem resmî hem de gayri resmî mülakat yapma, gözlem yapma ve küçük gruplara katılma yoluyla bilgi toplar. Sosyal hizmet uzmanları toplum hakkında anlayış geliştirmek için toplum etkileşimleri ve bu etkileşimlerin bireyler, gruplar ve aileler üzerindeki etkilerini gözler. Ayrımcılık, ön yargıların eyleme geçirilmesidir. Ayrımcılık, toplumdaki insanlar arasındaki yaşam kalitesi farklılıklarına bakılarak ayırt edilebilir. Yapıyı Belirleme Toplumunu anlamadaki dördüncü odak alanı “yapı”dır. Amacı; sosyal hizmet uzmanının güç dağılımını tanımaya, kaynakların sağlanıp kullanılmasına, toplumdaki hedef insanları etkileyen hizmet biçimlerine zemin oluşturmaktır. Toplumun sahip olduğu güç; seçkin yapı, çoğulcu yapı ve örgütlenmemiş yapı olmak üzere üç perspektiften incelenebilir. Seçkin yaklaşım, insanların küçük bir bölümünün çeşitli toplum sektörlerinde orantısız güç sahibi olduklarını kabul eder. Çoğulcu yaklaşım, konular değiştikçe çeşitli ilgi gruplarının ve değişen eş yönetimlerin ortaya çıktığına dikkat çeker. Örgütlenmemiş yapı, toplumda kalıcı bir güç ilişkisi biçiminin bulunmadığını gösterir. Toplum yapısıyla ilgili bir diğer konu var olan kaynaklardır. Dolayısıyla sosyal hizmet uzmanları toplumdaki kaynaklara insanların ulaşabilmesini, yani kaynak ulaşılabilirliğini belirlemelidir. Hedef toplumun gereksinimlerini karşılama aşamasına gelindiğinde toplumlar kaynak bakımından zengin veya yoksul olarak tanımlanabilir. Güçle ilgili kaynakları anlamak kadar, toplum değişikliğinde önemli kaynaklara ulaşabilmek için kaynaklarla ilgili bilgi toplamak da önemlidir. Sosyal hizmet uzmanları toplumları değerlendirirken toplum sisteminin güçlerini ve sınırlılıklarını yani toplumun sorunlarını nasıl çözdüğünü, değişim kapasitesini ve motivasyonunu göz önünde bulundurmalıdır. Toplumda birincil ilişkilerin varlığı, toplumların görece olarak özerkliği, sorunlarla karşı karşıya gelme ve bu sorunları çözmek için çaba harcama kapasitesi, geniş bir güç dağılımı, vatandaşların topluma bağlılığı, vatandaş katılımı, heterojen ilişkilerden ziyade homojen ilişkilerin varlığı ve anlaşmazlıkları çözebilme gücünün bulunması insanların işlevlerini yerine getirmelerine ve gereksinimlerini karşılamalarına yardımcı olur. Sosyal hizmet uzmanları ancak gerekli bilgiyi topladığı zaman, toplumun güncel konularını, toplumun karar verme sürecini ve genel olarak toplumun sorun çözme tarzını belirlemesi ve anlaması olasıdır. Güçleri ve sınırlılıkları ele almanın yolu toplumda yaşayanların yaşam kalitesini nasıl algıladıklarını göz önünde bulundurmadır. Değerlendirme sürecinin tamamlanmasından sonra, değerlendirme ve uygulama arasında önemli bir köprü olan planlama basamağına geçilmelidir.

PLÂNLAMA

Politikaları, programları ve örgütleri değiştirmenin çeşitli yolları vardır ve bu değişim için planlama yapmak gereklidir. Planlama basamağında izlenmesi gereken alt aşamaları; müracaatçıyla çalışma, problemleri gereksinimler şeklinde ifade etme, müdahale düzeylerini belirleme, amaçları ve hedefleri belirleme ve sözleşme yapmadır.

SON DEĞERLENDİRME

Makro uygulamada son değerlendirme programların tamamının amaçlarına ulaşip ulaşmadığı üzerinde odaklanır. Aynı zamanda bir programı yürütmenin görece maliyetini saptama konusuyla da ilgilenir. Sosyal hizmet uzmanları, öncelikle toplumla sosyal hizmet uygulaması kapsamında geliştirdikleri programların etkililiği ve verimliliğini değerlendirmek durumundadır. Sosyal hizmet uzmanları programları yürütürken karşılaşılan problemlerin çözümü için başkalarının uygulamasına yönelik modelleri belirlemek ve bir kurama ya da yaklaşımı test etmek, programları etkili bir biçimde yönetmek için personelin gereksinim duyduğu şeyleri belirlemek amacıyla da değerlendirme yapabilir. Ayrıca programların iyi işleyip işlemediğini, müracaatçıların bakış açılarıyla değerlendirmek ve daha etkili hizmetin nasıl verilebileceğini belirlemek de değerlendirme sürecinin amaçları arasında yer almaktadır. Sosyal hizmet uzmanları, halkla ilişkileri ve programlara fon desteği sağlayanların beklentilerini karşılamak amacıyla da değerlendirme yapabilirler. Gereksinim Değerlendirmesi: Bir kurumun yeni bir hizmet programına gereksinimi olup olmadığını ve varsa boyutlarını belirlemek; karşılanmayan gereksinimleri ortaya koymak amacıyla yapılır. Değerlendirmenin Değerlendirmesi: Bu program değerlendirilebilir mi? Kurumun müdahale ve amaçları açık bir şekilde tanımlanmamış ise bunun yapılması çok zordur. Süreç Analizi: Kurum tarafından verilen hizmetler ve yapılan müdahalelerin biçimi ve tarzı ile ilgili değerlendirmedir. Program Çıktı (Ürün) Analizi: Bir programın amaç doğrultusunda işleyip işlemediğini belirlemek amacıyla yapılır. Program İzleme: Bir kurumun yapmış olduğu uygulamaların her boyutu ile ilgili veri toplamak amacıyla sürekli yapılan bir aktivitedir.

SONLANDIRMA

Sonlandırma, makro uygulama sürecinin sona ermesidir. Bir müdahale değerlendirildikten sonra iki şeyden biri gerçekleşir. Bir tarafta makro bağlamda planlı değişme süreci tamamlanabilir. Bu durumda, amaçlar ve hedefler yeterli bir düzeyde gerçekleştirilir ya da sosyal hizmet uzmanı makro

uygulamayı sürdürmenin anlamlı olmadığına karar verebilir. Diğer tarafta, sosyal hizmet uzmanları amaç ve hedeflerin yeterli bir şekilde gerçekleştirilemeyeceğine karar verebilir ve problem varlığını sürdürmeye devam edebilir. Bu durumda, sosyal hizmet uzmanları planlı değişme sürecini sürdürmeye karar verebilir ve sürece değerlendirme basamağından devam edilir. Sonlandırma sürecinde, sosyal hizmet uzmanları toplumlarda yerel liderliğin oluşması ve sistem içinde ağların oluşması için destek verir. Liderliğin ve ağların oluşması sonrasında sistem, sosyal hizmet uzmanlarından bağımsız olarak işlev görmeye başlar. Sosyal hizmet uzmanları, tüm üyelerin tamamlanan iş konusundaki görüşlerini ve duygularını paylaşmaları ve geleceği planlamaları için kapanış toplantısı planlayabilir. Bu tür sonlandırmaya yapılandırılmış sonlandırma adı verilir. Partiler, törenler, başarı sertifikaları, kapanış raporunun oylanması, kapanış notları yeni başlangıçlar için köprü oluşturur. Kapanış seremonilerini planlarken sosyal hizmet uzmanları, üyelerin birlikte çalışmayla ilgili görüşlerini paylaşarak birbirleriyle gelecekteki ilişkilerini sürdürmeleri için olanak sağlar. Sosyal hizmet uzmanları çalışmayı sonlandıracağını haberdar etmek zorundadır. Görev güçlerinin oluşmasına ya da toplum merkezli diğer grupların oluşmasına yardımcı olunmuşsa, onlara geri bildirim vermek, ortaklaşa aktivite için teşekkür etmek ve onlardan iyi bir şekilde ayrılmak ve herhangi bir sorunla karşılaştıkları zaman sizinle bağlantı kurabileceklerini söylemek gerekir. Toplumun tepkisinin formüle edilmesi, gerginlik alanlarını ya da herhangi bir mücadele alanlarını ele almak gerekir. Toplum üyelerinin terk edilmişlik duygularını yaşama olasılığının olduğunun farkında olmak önemlidir. Sosyal hizmet uzmanları, yeni ve heyecan verici yolculuklara başlamak üzere toplumla ilişkisini keserken toplum üyelerinin yaşamlarını sürdürmeye devam ettiklerini hiçbir zaman aklından çıkarmamalıdır.

İZLEME

İzleme, planlı değişim sürecinin son basamağıdır. Toplumla sosyal hizmet uygulamasının sonlandırılmasından sonra, izleme makro uygulamanın gerçekten başarılı olup olmadığını denetlemeyi ya da eski sorunların benzerinin bir başka biçimde yeniden ortaya çıkıp çıkmadığını belirlemeyi kapsar. Birçok durumda, bu aşama gerçekleştirilmesi en zor olan aşamadır.

PROJE YÖNETİMİ

- Öngörülen süre içinde plânlı
- Yalnızca bir kez uygulanan
- Faaliyet alanı sınırlı
- Belirli bir hedef grubu olan
- Genelde yerel düzeyde
- Proje, belirli bir zaman ve bütçe çerçevesinde, belirli bir amaca ulaşmayı sağlayacak sonuçları üretmek üzere insani ve fiziksel kaynakların bir araya getirildiği planlanmış faaliyetlerin bütünüdür.
- Proje yönetimi ise bir projenin planlama, başlama, yürütme, izleme, kontrol etme ve projenin sona erdirilmesi gibi, proje yönetim süreçlerinin uygulanması ve harmanlanmasından oluşmaktadır.
- Mantıksal çerçeve yaklaşımı, projenin gerçekleştirmek istediği dönüşümün ve bunun yönteminin mantığını şeffaf ve belirgin bir şekilde yapılandırmaya yarayan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, projenin hazırlanması, planlanması ve izlenmesiyle ilgili tüm bilgileri “Mantıksal Çerçeve Matrisi” isimli bir matriste de özetler.
- Mantıksal çerçeve yaklaşımı, durum analizi ve planlama olmak üzere iki ana adımdan oluşur.

PROJE DÖNGÜSÜ YÖNETİMİ

- Proje ile proje fikrini birbirinden ayırmak gerekir. Çevremizde, gönüllü sosyal hizmet kuruluşlarında çalışanlardan sıkça duyduğumuz “bir projemiz var” ifadesi, genellikle bir proje fikridir. Bir projeden söz edilebilmesi için proje fikrinin geliştirilmesi ve
 - yaklaşımı, amacı, içeriği, yöntemi,
 - sorumlusu/yürütücüsü,
 - süresi,
 - planı, faaliyetleri,
 - sonuçları, ürünleri, etkileri,
 - kaynakları, bütçesi,
 - bitişi ve değerlendirilmesi olan işlerin “sistemik çalışmalar” hâline getirilmiş olması gerekmektedir.
- Sorun analizi. Toplumda var olan bir sorunu temel sorun olarak ele alır ve bu sorun çevresinde yer alan tüm güçlükleri ve engelleri ortaya çıkartmaya çalışır. Temel sorunun çevresindeki olumsuzlukların kimileri, bu temel soruna neden olan, kimileri ise bu temel sorunun sonucu olarak gelişen sorunlardır. Sorun analizi, incelenmeye çalışılan temel sorunun çevresindeki tüm sorunlar arasında “neden-sonuç” ilişkisi kurmaya yarar.
- Hedef analizi. Proje döngüsü yönetiminde durum analizi olan ilk kısmın ikinci aşaması, sorun analizinden sonra, hedef analizidir. Hedef analizinde sorun ağacındaki “olumsuz durumlar”, “olumlu durumlar” olarak ifade edilen çözümlere dönüştürülür. Örneğin, “çocuklar sağlıklı beslenmiyor” ifadesi, “çocuklar sağlıklı besleniyor” ifadesine dönüştürülerek hedef analizine başlanır. Hedef ağacı, elde edilen bu kazanımların gelecekte istenen durumun açık görüntüsünü sağlama amacıyla kullanılan bir yöntemdir.
- Strateji analizi. Sorun analizi ve hedef analizinin yapılması süresince temel ve alt sorunlar ve bu sorunlar çözümlerse ortaya çıkacak durum resmedilmeye çalışıldı. Bir temel sorunun çözülmesine katkıda bulunulmasında ya da aynı hedefe ulaşılmasında birkaç değişik yol olduğu görülmektedir. Hedef ağacındaki her alt hedefler kümesi, temel sorunun çözülmesine katkıda bulunacak yol ya da yöntemleri göstermiştir. Strateji analizi, yapılacak projede hangi hedeflerin dikkate alınacağına ve hangi hedeflerin dışarıda bırakılacağına karar verme sürecidir. Strateji analizi birçok bakımdan zor bir süreçtir, çünkü kayda değer miktarda bilgiyi sentezlemeyi ve daha sonra izlenebilecek strateji ya da stratejilere ilişkin karmaşık bir yargıya varmayı gerektirir. Pratikte, farklı paydaşların çıkarları, siyasi talepleri ve eldeki kaynaklar gibi kısıtlamaları dengelemek önemli bir uzlaşma çabasını beraberinde getirir.
- Paydaş analizi. Proje döngüsü yönetiminin durum analizi kısmında, sorun, hedef ve strateji analizinden sonra paydaş analizi yapılır. Paydaş analizi, durum analizi aşamasında projenin sonuçlarından doğrudan ya da dolaylı olarak, olumlu ve olumsuz etkilenecek olan, kişi, grup ve kuruluşların belirlenmesine yarar. Belirlenen paydaşların, özellikle projeye ilişkilerini de analiz etmemizi sağlar; farklı paydaşlar arasında oluşabilecek çatışmaları da öngörmemize yarar. Ayrıca, bu

sorunun çözümünden zarar görebilecek, yani kaybedecek, dolayısıyla da projeye karşı çıkabilecek olanları belirlememize, bunun yanı sıra sorunun çözümünden faydalanabilecek ve çözüme katkıda bulunabilecek olan paydaşları da belirlememize katkısı olur. Paydaşların proje sürecinin farklı aşamalarına, farklı düzeylerde katılımlarını görmemize yardımcı olur. Paydaş analizi “Kimin sorunu?” ve soruna yönelik bir müdahale stratejisi geliştirildiğinde “Kim yararlanacak” sorularının sorulmasıdır. Bu nedenle paydaş analizi proje tasarımının en önemli öğelerinden birini oluşturur.

• Paydaş, gerçekleştirmek istediğiniz toplumsal dönüşümden doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek ve bu süreci etkileyebilecek olan herkeştir. Bireyler, gruplar, topluluklar veya kurumlar paydaş olabilirler. Paydaşlar çözülmek istenen sorunun niteliğine bağlı olarak değişirler. Örneğin kişiler yaş, cinsiyet, eğitim, etnik köken, din ve meslek olarak birbirlerinden farklılık gösterirler; hane halkları, hane halkı reisinin cinsiyeti, medeni durum, gelir, iş durumlarına göre farklılaşırlar; topluluklar ise yer, sahip olunan kaynaklar, altyapıya ve hizmetlere erişim açısından farklılaşırlar. Paydaşlar proje sürecini farklı şekillerde ve düzeylerde etkileyebilirler. Hedef gruplar genelde paydaşlar arasında en güç- süz olanlardır. Bu yüzden özellikle hedef grupların bilgiye ulaşmaları kolaylaştırılmalı ve toplumsal hiyerarşideki yerleri dolayısıyla, diğer paydaşların oluşturabileceği zararlara engel olunmalıdır. Özellikle ikincil paydaşların kaynakları daha fazla olduğu için (para, zaman, siyasi güç vb.) süreci etkilemeleri de daha kolaydır. Dolayısıyla paydaş analizi sonucunda ortaya çıkan paydaşların farklı düzeylerde katılımlarını sağlayacak faaliyetlerinin de, projenin başından itibaren göz önünde bulundurulması gerekir.

• Projenin hedef ve amacının belirlenmesi. Genel hedef, projenin çözümlenmesine yardımcı olacağı, katkıda bulunacağı büyük sorunu tanımlar. Projenin neden “önemli” olduğunu açıklar. Bu hedefler grubun vizyonunu da yansıtır. Genel hedefler ideal durumu tanımlar, bir projeye ulaşılması beklenmez ve uzun erimlidir.

• Proje Amacını SMART Hâle Getirme. Projenin amacı projenin süresi, yararlanacak olanların sayısı gibi daha ayrıntılı bilgileri de içermelidir. Bunun için projenin amacını SMART hale getirmek gerekir. Amacın SMART olması için aşağıdaki niteliklere sahip olması gerekir:

• S - (Specific) Özgül-Belirli-Özel: Amaç özel, belirli veya somut olmalıdır.

• M - (Measurable) Ölçülebilir: Nitelik veya nicelik içermelidir.

• A - (Achievable) Ulaşılabilir-Gerçekleştirilebilir: Kabul edilebilir bir maliyete gerçekleştirilebilmelidir.

• R - (Realistic) Gerçekçi-Uygun: Proje, yöneticilerinin yönetebilecekleri uygunlukta olmalıdır.

• T - (Timely) Süreli: Amaca, sonuca ne zaman ulaşmamız gerektiğini belirtmelidir.

PROJE DÖNGÜSÜ YÖNETİMİ

Projenin amacına ulaşması için yapılması gereken tüm işlemler faaliyetlerdir. Her faaliyet somut bir işi tanımlar. Bu işlemler birer çıktı (sonuç, etki, ürün, hizmet) yaratır. Bu çıktılar aracılığıyla faaliyetler istenilen dönüşümü sağlamayı plânlar. Dolayısıyla faaliyetlerin planlandığı gibi gerçekleştirilmesi ve bu süreç içinde hedef grupların ve yararlanıcıların yer alması beklenir. Ayrıca faaliyet, bir projenin süresi ve bütçesini oluşturmak için gerekli ön adımdır. Faaliyetler projenin amacı değildir. Amaca ulaşmakta gerekli etkiyi yaratmak için uygun araçlardır. Projelerde tüm dikkatin faaliyetlere yoğunlaşmış amacın ihmal edilmesi, en çok karşılaşılan hatalardandır. Eğer faaliyetler iyi plânlanır ve uygulanırsa beklenen etkiler yaratılabilecek, bunlar da amaca ulaşılmasına katkıda bulunacaktır. Projenin Faaliyetlerin Planlanması Faaliyet plânlaması, projenin amacında belirlenmiş dönüşümü sağlamak üzere yapılması gereken işlerin (faaliyetlerin) planlanmasıdır. Faaliyet plânlaması, projenin sürdürülmesinde gerekli olacak insan, teknik ve diğer kaynakların ayrıntılı olarak şekillenmesi ve buna bağlı olarak proje bütçesinin netleşmesine yardımcı olacaktır. İş döküm ağacı, projede öngörülen dönüşümü sağlamak için yapılacak ana faaliyetlerin kararlaştırılması, ana faaliyetlerin ayrıntılandırılarak alt faaliyetlerin saptanması, ana faaliyetleri gerçekleştirmek ve kolayca yönetebilmek için gerekli alt adımların bulunması ve bunların bir ağacın köklerinin yayılmasına benzetilerek gösterimidir. İş döküm ağacı oluşturmak için uygulanacak yöntem, her faaliyeti alt faaliyetlere bölmek ve sonra her alt faaliyeti de parçalara ayırmaktır. Alt faaliyetlerin ne kadar ayrıntılandırılacağı en önemli karar noktasıdır. Alt faaliyetlerde çok ayrıntıya inmek ya da yeterince ayrıntılandırmamak, projenin süresi, ihtiyaç duyulacak olan kaynakları ve bütçesi konusunda doğru olmayan sonuçlar doğurabilir. Proje faaliyetleri aşaması kapsamında yalnızca proje faaliyetlerini belirlemekle kalmıyor, aynı zamanda hangi işin ne kadar sürede yapılacağına ilişkin bir zaman çizelgesi de oluşturuyoruz. Bu çerçevede, faaliyet-zaman planlaması, tasarlanmış faaliyetlerin tamamlanma sürelerini, diğer ana ya da alt faaliyetlerle olan ilişkilerini, hangi faaliyetten önce, bir arada ya da sonra yapılması gerektiğini ve kimin tarafından yapılacağını görmek üzere yapılan planlamaya denir. Zaman planlaması “Gantt şeması” olarak adlandırılan bir şema üzerinde yapılır. Gantt şeması, iş döküm ağacında her kutuda yatay olarak bulunan alt ve ana faaliyetleri dikey olarak listeler ve her faaliyetin ne kadar süreceğini tanımlar. Bu nedenle Gantt şemasında dikey ekseninde faaliyetler, yatay ekseninde zaman göstergeleri bulunur. Beklenen Etki ve Çıktıların Plânlaması Proje faaliyetlerinin zaman takvimi ve faaliyet sorumlularıyla birlikte plânlamasının ardından proje yoluyla beklediğimiz etkileri ve çıktıları ortaya koyarız. Hiç şüphesiz, proje yaparak bir amaca ulaşmak isteriz. Bu amaca ise, proje süresince yapacağımız faaliyetlerle yaratacağımız etkiler, ürünler ve hizmetlerle ulaşırız. Bu konuda sonuç ve çıktı olarak iki farklı kavramın kullanıldığını söyleyelim. Çıktılar faaliyetler sonucu ortaya çıkması beklenen ve somut olarak ifade edilebilecek olan ürünler ve hizmetlerdir (eğitim, rapor, seminer, yayın, sığınma evi, danışmanlık hizmeti gibi). Sonuçlar ise, esas olarak çıktılardan elde edilecek olan anlayış değişikliği, bilinç artışı, duyarlılık gelişmesi gibi etkilerdir (çevre duyarlılığında gelişme, bilinç yükselmesi, katılımında artış, merkezi ya da yerel yönetimlerin önceliğinde, bütçelerinde, kanunlarında bir değişme gibi). Her faaliyetin somut bir işlem olduğunu görmüştük. Bu işlemler birer sonuç yaratır. Bu sonuçların toplamıyla, istenilen dönüşüm sağlanmaya çalışılır. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi sonuçlar, faaliyetleri amaca taşıyan bir asansör gibidir. Proje sonuçlarının toplamı, projenin amacına ulaşılmasını sağlar, nereye ulaşacağımızı gösterir. Sonuçlar, proje bittikten sonra, yani gelecekte olacak olan durumları ifade eder. Risk Analizi Projeler, proje yöneticilerinin doğrudan kontrol edemeyecekleri olaylardan etkilenebilirler. Proje gerçek durumun bütün boyutlarını kapsayamaz. Dış faktörler, projenin gerçekleşmesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir, bu nedenle önceden dikkate alınmalıdır. Riskler, ortaya çıkmaları durumunda projenin başarısını tehlikeye atacak olan dışsal koşullar olarak öngörülmeli ve projelerde tanımlanmalıdır. Çünkü bunlar proje yönetiminin kontrolü dışında olup, projenin gidişatını, faaliyetlerinin yapılmasını, istenilen etkinin yaratılmasını belirleyebilirler. Riskler genellikle olumsuz olan dışsal koşullar olarak formüle edilirler. Riskler gelecekte iyileşme yaratma planının gerçekleştirilebilirliğinin test edilmesi durumunda tanımlanırlar. Risklerin değerlendirilmesi, risk faktörlerinin sonuçlarını ortadan kaldırmak ya da bu faktörlerden kaçınmak için ek faaliyetlerin planlanması şansını da yaratır. Nesnel Başarı Göstergeleri Nesnel başarı göstergeleri, projenin çeşitli düzeylerinde gerçekleştireceğimizi belirttiğimiz işlerin etkilerinin nasıl ölçüleceğini belirtirler.

Göstergeler, elde ettiğiniz sonuçları göstermek üzere kullanacağınız niceliksel verilerden oluşur. Projenin amacı ve sonuçlarının doğrulanabilir ve ölçülebilir şekilde tanımlanmasını sağlarlar. Amaç ve sonuçlarla göstergeler arasında doğrusal bir neden-sonuç ilişkisi yoktur. Göstergeler, aynı zamanda dördüncü bölümde ele alınacak olan izleme ve değerlendirme için de temel oluştururlar. Başarı göstergelerinin oluşturulmasında bazı riskler ve güçlüklerle karşılaşılabilir. Niteliksel değişimlerle ilgili göstergeleri oluşturmak daha zor olabilir. Bu durumda değişimin yaratacağı sonuçlarla ilgili olarak göstergeler kullanılabilir. Özellikle yaşam kalitesini artırmak, bilinçlendirmek, farkındalık yaratmak gibi amaçlar ve çıktılar için bu yöntem kullanılabilir. Bu gibi proje amaçları ve çıktıları tanımlandığında aşağıdaki soru sorulmalıdır: Bu değişim sonucunda, özellikle hedef grupta, ne gibi davranış değişikliklerinin olmasını bekliyoruz? Kaynakların Planlanması Bu aşamada projenin faaliyetlerini gerçekleştirmek için gerekli kaynakları belirlemeye çalışacağız. Bu kaynaklar belirlendikten sonra bütçeyi oluşturmak kolaylaşacaktır. Plânlama aşamasında yapılan kaynak planlaması, faaliyetleri gerçekleştirmek için gerekli girdilerin ve bunların miktarlarının listelenmesini kapsar. Kaynaklar insan kaynakları ve fiziksel kaynaklar (donanım) olarak iki ana başlıkta toplanabilir. İzleme ve Değerlendirme İzleme ve değerlendirme, gerçekleştirilmek istenen sosyal dönüşümle ilgili kesin kanıtlar ortaya koymamızı sağlar. Bu kanıtlar aynı zamanda üretilen işten çıkarılabilecek olan bilgi için de kaynak oluştururlar. İzleme ve değerlendirme aşaması proje yönetiminin temel bileşenleri arasındadır.

TOPLUMLA SOSYAL HİZMET VAKA ÖRNEĞİ LINDBLOM İLÇESİ

Sosyal hizmet literatüründe toplum planlaması ve liderlik konusunda yayınlanmış birçok çalışma kentsel ve metropolitan bölgelere ilişkindir. Toplumla çalışma sosyal eylem, sosyal planlama ve bölgesel kalkınma olarak üçe ayrılabilir. Yetkin toplum, toplumun ortaya çıkan sorunlarla ve geniş kapsamlı gereksinimlerle baş etmedeki kolektif kapasitesidir. Toplum planlamasında fizibilite önemlidir. Bu örnekte ilçede çalışan sosyal hizmet uzmanlarının toplumsal değişme ve kırsal sosyal kalkınma sürecine yer toplumu aktif biçimde katamayışının sonuçları görülmektedir. Sosyal hizmet uzmanları her ne kadar iyi niyetle ve bilimsel teknikler kullanarak yerel halkın sosyal yardım ve hayırseverlik potansiyelini ortaya koymaya ve geliştirmeye çalışsalar da bunu yalnızca niceliksel verilerle gerçekleştirmeye çalışmaları ilçedeki Latin nüfusun sosyal damgalanması riskini ortaya çıkartmış ve Los Compadres grubunun güvenilirliğini zedelemiştir. Ayrıca teorik kısımda söz ettiğimiz gibi sosyal hizmet uzmanlarının güçlü elitler ve müracaatçıları oluşturan gruplar arasında orta bir yerde durmaları gerekirken, sosyal hizmet uzmanları elitler arasında yer alarak toplumun tepkisini çekmişlerdir. Lindblom İlçesi. Nancy Adams, Cindy'nin (Stajyer öğrenci) literatür taramasını inceledi ve bunun, kendisinin, arkadaşlarının ve meslektaşlarının şu an içinde bulunduğu duruma ne kadar da uyduğunu düşündü. Cindy ve Nancy'nin içinde yer aldığı "Los Compadres" grubu üyeleri 15 yıl önce Vandalia Devlet Üniversitesi'ndeki sosyal hizmet yüksek lisans programının ilk derslerinden itibaren arkadaş olmuşlardı. Mezuniyette, sınıf arkadaşlarının çoğu gelir yönünden daha avantajlı olan kent çalışmaları için Lindblom ilçesini terk etmişlerdi. Ancak Nancy, Lisa Taylor, Melissa Todd, Andy Miller, Chris Tyler ve Alan Monroe kendilerini ilçeye ve kırsal sosyal hizmet uygulaması idealine adanmışlardı. Yüksek lisans programındaki okul arkadaşlarının çoğu mikro düzey uygulama ve terapinin farklı yönleriyle ilgilenirken; Los Compadres grubu üyeleri daha çok toplumla çalışma, politika ve yönetim konularıyla ilgilenmekteydi. Diğer sınıf arkadaşları gibi Alan da mezuniyetten hemen sonra ilçeyi terk etmişti. Ancak Alan sosyal hizmet uzmanlarına daha çok kazandıran kentsel uygulamalarda çalışmaktan ziyade doktora programına başlamak için ayrılmıştı. Alan, Vandalia Devlet Üniversitesi'ndeki fakülteye girmek için geri dönmüş ve gelişini izleyen sonraki yılda doktora tezini de tamamlamıştı. İsim Meselesi. İlçesel tartışmaların grubu paramparça edeceği gerçeğinin ortaya çıktığı zamanda, dışsal başka bir tehlike en azından geçici bir süreliğine grup üyelerini bir araya getirmişti. Wildavsky City gazetesindeki bir makaleye göre, Los Compadres ismindeki kelimelerin hiçbirinin Latin harflerden meydana gelmemesi nedeniyle grubun, Latin Politik Hareket Komitesi tarafından çıkarılan önerenin hedefi olduğu belirtiliyordu. İsim tartışması ilk başta grup üyeleri arasındaki tansiyonun bir başka nedeni olarak ortaya çıkmıştı. Chris, Andy ve Alan polisleri onları tutuklayacağı şeklinde sert yorumlar yapıyorlardı. El Ver Kampanyası. İsim sorunuyla birlikte dikkatleri dağılmadan önce Los Compadres, refah düzenlemelerinin ve yozlaşmanın Lindblom ilçesindeki sosyal hizmetler üzerindeki olası etkilerini daha iyi anlama ve bazı önlemler alma gayreti içerisindeydi. Eğer topluluk olarak bir önlem alınması gerekirse bunun sorumluluğunun kendilerinde olduğunu güçlü bir şekilde hissediyorlardı. Birçok meselede olduğu gibi nasıl önlem alınması gerektiği konusunda da fikirleri keskin bir biçimde farklılaşıyordu. En uçta yer alan Alan, reform hareketlerini sosyal hizmetlerde bir dönüm noktası olarak görüyordu. Yerel özerkliği tekrar ileri sürmek, yoksulları toplumla bütünleştirmek ve toplumu yeniden inşa etmek için gerçek bir fırsat. Diğer uçta yer alan Nancy, yoksullar için iş bulmada iş topluluğunun tutumu hakkındaki endişesini dile getiriyordu. Nancy her buluşmada "evsizlere ve sanayisizleştirme sürecine nasıl tepki verdiklerini gördünüz" cümlesini ifade ediyordu. Melissa, reform hareketlerini, değişime dirençli olan bürokratik yaşamda ortaya çıkan önemsiz bir diğer değişiklik olarak niteliyordu. Maria, gruba dâhil olduğunda gruptaki hassas denge değişmişti. Maria toplum örgütlenmesi fikrini büyük bir hevesle destekliyordu ve bu grubun ortak fikri olmaya başlamıştı. Çalışmanın Sonuçları. Los Compadres tarafından yapılan araştırma çok iyi ilerliyordu. Veriler toplanmıştı ve grup hayırseverlik kapasitesi araştırmasının sonuçlarını bir ya da iki hafta içinde açıklama durumundaydı. Açıklamayı, kampanya için gönüllüler ve bağışlayıcılar toplamak amacıyla yapılacak olan kahvaltıda yapmayı planladılar. Davetiyeler birçok toplum liderini kapsayacak şekilde gönderilmişti. Alan, ilçe genelinde yaklaşık olarak 1.000 haneyi içeren bir araştırmanın, üniversitedeki bir araştırma merkezi tarafından yapılmasını organize etmişti. Andy, araştırmanın kabaca %40'nın gönüllü yaşlılar tarafından yürütülmesini organize etmişti. Araştırmanın geri kalanını da gönüllü öğrenciler üstlenmişti. Her şey hesaba katıldığında araştırma topluluk içinde büyük bir heyecan

meydana getirmişti. Howard Billis gazetesinin Pazar baskısında araştırmanın sonuçları hakkında bir makale yayımlayacağını ifade etmişti. Mike'ın Darbesi. Yerel işlerde Los Compadres üyelerinin en unutulmaz hafta olarak anımsayacakları haftaya gelmişti. Başlangıç yemeği Cuma öğlene programlanmıştı. Pazartesi günü gazeteler bir yasal soruşturma ekibinin, yerel sosyal hizmet uzmanlarının dâhil olduğu ve Latin Katoliklere yönelik nefret suçunu teşvik eden raporun soruşturulması için gelecek hafta ilçede olacağını yazıyordu. Bir dizi duruşma Santiago de Compostela klisesi ve ilçedeki iki ayrı yerde planlanmıştı. Salı günü gazeteler Mike'ın bir gece önceki konuşması hakkında Howard'ın raporunu içeriyordu. Mike konuşmasında, topluluğun hayırseverlik kapasitesini ölçme çabalarıyla alay ediyordu. “Hristiyan hayırseverliğinin sayılar kümesi hâline getirilebileceğine inananlar yalnızca yanlış yolda değiller. Bu profesyoneller yıllardır kendi sosyal hizmetler vizyonunu Lindblom ilçesinin iyi insanlarına empoze etmeye çabalyorlar. Bunları kim baş kâhya yaptı? Bu, Lindblom ilçesindeki Latin nüfusa karşı yapılan engizisyonundan başka hiçbir şey değil.”